

KOPER

Boris Šuligoj: Če slovenska Istra ustvari 600 milijonov evrov letnega turističnega priliva, bi morala v turistično infrastrukturo vsako leto investirati vsaj desetino zasluženih sredstev, pa jih niti približno ne.

Stran 2-5, 9

KOLESARJENJE

Aljoša Mislej: Včasih so se ljudje priseljevali v mesto, ker so imeli radi "kažin", na podeželje pa zato, da imajo mir. Se bo situacija morda obrnila?

Stran 6-8

ISTRA

Valentina Sancin: »Dokler je bilo to mogoče, sva vsak teden prihajala v Sežano po nakupe. Prepričana sva, da sta sadje in zelenjava res biološko pridelana, zato zaupava proizvajalcem« je povedal Mauro.

Stran 24

Piran - Izola - Koper - Ankaran
vsak mesec brezplačno v gospodinjstva

številka 29
julij 2021

OBALA *plus*

www.obalaplus.si

*časopis in portal
s pogledom na morje*

PROF. DR. KLAVDIJA KUTNAR
LIAM KOROŠEC HUDNIK, DR. MED.
MARKO BITENC, DR. MED.
PETER ČEFERIN, ODVETNIK
PAVLE HEVKA, DIREKTOR 2TDK
VESNA HUMAR, NOVINARKA

Stran 11-14

foto: www.gov.si

KOPRSKI ZAPOR

Stran 30-32

ADAM ŠERC KUHA

Stran 34-35

ANA BELAC

Stran 38

Spoštovani bralci!

Preživeli smo prvih 30 let v samostojni državi. Po navadi je prvih 30 let našega življenja precej razburljivo. To so leta, ko smo se vsi še iskali, imeli pravico do napak, delili in skušali uresničiti dobre, včasih tudi slabe ideje, kar se od 30 letnikov tudi pričakuje. Ampak 30 let to tudi čas, ko se prvič kot posamezniki sprašujemo, ali smo na pravi poti ali ne, ali smo se odločili za pravo kariero, pravi način življenja. Napake se nam v kasnejših letih ne odpuščajo več kar tako, saj jih ne moremo pripisati neizkušeni, mladostni zagnanosti ali neznanju. V 30 letnem življenju države smo seveda imeli padce in vzpone. Bila so leta, ko smo bili tesno zavezani ciljem NATA in EU, potem leta, ko smo se hoteli bolj približati Rusiji, pa recimo leta, ko smo bliže državam bivšega vzhodnega bloka kot pa Franciji ali Nemčiji. Lastne tajkune smo pošiljali v zapore in jim odvzemali premoženje, da sedaj lahko to isto premoženje prodajamo tujim tajkunom. Kot posamezniki smo si za 30 rojstni dan po navadi pripravili dobro zabavo. Ljudi, s katerimi smo bili sprti in jih zato nismo povabili na svojo zabavo, je bilo pri 30 letih malo. Z našo državo na žalost ni tako. V politiki je premalo ljudi, ki sodelujejo. Pogosto imamo (ne samo) občutek, da se ne poslušajo, da se ne pogovarjajo, zato si tudi ne moremo organizirati zabave za prvih 30 let. Poglejdi na to, kaj smo in kam hočemo, se po mnenju nekaterih tako razlikujejo, da se tudi zabavati nez moremo več skupaj. Za napake, sprtost naroda, za nejasne cilje razvoja, za cilje, ki ne predstavljajo dogovora večine prebivalcev države, in za cilje, ki so podrejeni interesom trenutno vladajoče stranke, v naslednjih desetih letih ne bo prostora. Seveda, če hočemo živeti uspešno življenje. V poslovnem in zasebnem življenju, vsaj po mojem mnenju ni lepšega, ko pa fazi razmišljanja, preprirov s sodelavci ali družino najdemo skupen jezik in potem dogovor, ki je skupen, tudi uresničujemo. Naši cilji so lahko tudi zelo enostavni. Ko smo se kot družina pred leti preselili na Obalo, nam je сосед povedal, da nikoli ne zaklepa svojih vhodnih vrat. Mi smo seveda hišo takoj opremili z močnimi protivlomnimi vrati in alarmno napravo. Kaj če bi si postavili, če že ne kot država, pa vsaj kot lokalna skupnost za naslednje desetletje vsaj en enostaven cilj: Ustvariti družbo, da zaklepanje vrat ponovno ne bo potrebno.

Tomaž Perovič

TURISTIČNA SEZONA, KI NI IZ UČBENIKOV

Prenovljeni hotel Grand Koper je poleg nove podzemne garažne hiše v koprskem mestnem jedru letošnja največja pridobitev in hkrati največja naložba v turizmu slovenske Istre in med večjimi v slovenskem turizmu sploh. Hotel, v kategoriji štirih zvezdic, so deloma odprli konec maja, drugi del odpirajo te dni. Odprtje temeljito prenovljenega hotela dokazuje, da lahko turizem preživi še tako hude čase. Je torej vsaj majhno upanje, da se turizmu počasi vendarle vračajo »stari« časi.

Edini mestni hotel v Kopru je doslej trikrat zamenjal ime. Stavbo so začeli graditi leta 1939 kot novo šolo, a so jo dogradili in uredili v hotel Triglav šele konec leta 1952. Po načrtih Eda Mihevc je skupaj s tržnico, koprskim pristaniščem in avtobusno postajo tvoril sestavni del novega mestnega središča. Kasneje je hotel prevzela družba DZS in ga preimenovala v Hotel Koper. Vendar so v zadnjem desetletju skoraj povsem pozabili na njegovo vzdrževanje. Potem ko se je podjetje znašlo v težavah in so banke zahtevale njegovo prodajo, je hotel že konec leta 2015 občina Koper najprej preprečila nakup zasebnemu podjetju Jaz in Božo, kasneje pa se je z DZS zapletla in spor reševala na sodišču. Občina (pod vodstvom župana Borisa Popoviča) je na ta način za nekaj let preprečila načrte hitrejše prenove hotela, ki bi se lahko zgodila že pred vsaj štirimi leti. Tako pa je Jaz in Božo d.o.o., v lasti koprskih gostincev Aleša Piščanca in Marje Černe, lahko šele leta 2019 za 3,4 milijona evrov od DZS odkupilo star hotel in s prenovitvenimi deli začelo marca 2020. Ob pojavu pandemije je covid usodno za poldrugo leto ustavil turizem in

podaljšal prenovo hotela.

Aleš Piščanc in njegova soproga Marja Černe sta projektiranje prenove zaupala dunajskemu biroju AKSL arhitekti, ki ga vodita Špela Leskovec in Aleš Košak. Skupaj z novima lastnikoma so hotelu namenili višji standard in ga povezali z mestnim utripom. Zato so pomembno spremenili že sam vhod, ki so ga povsem odprli glavni mestni ulici ob mandraču (Pristaniška ulica). Vhod je postal večji, hotelski lobi zračnejši, pred njim koktajl bar, kavarnica, nova picerija (Caprizza) in že od prej med Koprčani in gosti spoštovana restavracija Capra. Že poudarek na povezovanju hotela z javnimi površinami govori o novem karakterju hotela.

Čeprav od daleč ni videti, da bi hotel veliko spreminjali (razen imena), pa so v njem spremenili skoraj vse: od tlakov, stenskih oblog do opreme, od recepcijskega pulta, do tapiserij, zaves, prog Davida Tavčarja, svetil ... V vhodno avlo so spustili več dnevne svetlobe z zamenjavo stekla na stropu, v restavraciji so ohranili le stare lestence, ki jih je izbral in predvidel že Edo Mihevc leta 1952.

Časopis in spletni portal OBALaplus sta vpisana v razvid medijev Ministrstva za kulturo pod zaporedno številko 2216. Izdajatelj MBM MEDIA d.o.o., Lepa cesta 24, 6320 Portorož. ISSN 2670-4609. Datum izida 23. junij 2021. Številno izdov 25.000. Distribucija preko Pošte Slovenije v gospodinjstva občin Ankaran, Koper, Izola in Piran. Odgovorni urednik Mauro Belac, mauro.belac@obalaplus.si, 040 771 000. Urednik Tomaž Perovič, tomaz.perovic@obalaplus.si, 040 622 473. Spletni portal in družbena omrežja Petra Meznar, petra.meznarc@obalaplus.si, 040 161 778.

Člani uredništva: Boris Šuligoj, Bojana Leskovar, Dorjan Marušič, Aljoša Mislej, Klara Beltram, Manca Hribovšek, Romina Salvi, Sabrina Simonovich, Rok Dekort, Sašo Mejak, Maja Orel Jakič. Trženje, oglaševanje in naročene objave marketing@obalaplus.si, 040 600 700. Oblikovanje in prelom tiskane izdaje Tedy Grbec. GT-design d.o.o. Oblikovanje spletnega portala Elvis Dobrilovič. Foto: Katja Gorjanc. Stališča avtorjev prispevkov ne izražajo nujno stališč uredništva. Za točnost podatkov in podpisanih vsebinah odgovarjajo avtorji oz. naročniki objav. Za nepodpisane vsebine je avtor uredništvo. Komercialna sporočila so ločena od vsebin. Naročene objave so označene z oznako ☞.

Število sob so s 65 zmanjšali na 60, tako so nekaj sob povečali, sicer pa je bilo 28 sob že prej večjih od zahtevanih standardov za hotelske sobe. Sobe s povsem novimi instalacijami, keramiko, stenskimi oblogami in stavbnim pohištvo, z unikatnim razgledom na pristanišče, Koprski zaliv in Koper, zdaj ponujajo sodobno hotelsko ponudbo v mestu. Opremljene so s sodobno tehnologijo in seveda možnostjo računalniškega komuniciranja preko tablic (povezava z recepcijo) in upravljanja nekaterih funkcij v sobi (televizor, luči...).

»Zadnjič so hotel temeljito obnovili pred več kot 20 leti, zato smo zdaj morali obnoviti praktično vse. Prenova hotela nas je stala še 3,5 milijona evrov, skupaj z nakupom nas je torej naložba stala blizu sedem milijonov evrov. Po poslovnem načrtu bi vlaganja morali poplačati po 15.tih letih. V to so vračunana tudi že predvidena investicijska vlaganja, ki so potrebna že po nekaj letih delovanja hotela,« je povedal Aleš Piščanc, ki pravi, da imajo v podjetju zaposlenih 62 ljudi, od tega je največ (dve tretjini) zaposlenih v pritličju, kjer imajo poleg restavracije in picerije še kavarno.

»Letos še zmeraj pričakujemo največ slovenskih gostov, ena tretjina gostov bo morda prišla s še neunovčenimi boni. Seveda so tudi novi boni dobrodošli, vendar jih tokrat razumemo bolj kot bombone za volivce kot pravo podporo turizmu, ki je doslej še nismo bili deležni.

Iz povpraševanja lahko sklepamo naslednje: če bo letos za spoznanje manj slovenskih gostov, bo zagotovo več tujcev. Ti že prihajajo predvsem z avstrijskega in nemškega trga, delno tudi italijanskega in drugih evropskih držav. Je pa res, da se gostje zdaj še odločajo v zadnjem hipu, le nekaj dni pred prihodom. Že čez nekaj dni, denimo v začetku julija, bo sob začelo

primanjkovati. Poleti bodo najpogostejši gostje tisti, ki bi želeli za spremembo letovati na morju in ne nujno v katerem od razpiten turističnih krajev v bližini. Hotel bo ves čas zelo priročen za poslovneže, ki obiskujejo podjetja v regiji, ali pa za športnike na pripravah. Cenovne politike ne bomo bistveno spreminjali in se bo prilagajala povpraševanju,« pravi Aleš Piščanc, ki ponavlja, da bodo skušali pomemben del prihodkov podjetja ustvariti z gastronomijo, torej v kavarni, restavraciji in piceriji.

Ob hotelu je večja terasa, kjer upajo, da bodo lahko kmalu postavili nekaj več miz. Vsi gostinski objekti so na voljo tudi zunanjim gostom. V nadstropju nad recepcijo je terasa, ki bo namenjena sončenju in počitku gostov, ob njej pa še urejajo manjši lepotni center in prostor za fitnes.

Podjetnika nista povsem začetnika na področju hotelirstva, saj sta že lani odprla butični hotelček Villa Majda v Ospu (s šestimi suitami in skupno 14 ležišči). »Nekateri gostje so lani zadržano prišli v Osp, ker so mislili, da je preveč oddaljen od centra. Kmalu so spoznali, kako je blizu do Trsta, Krasa, Kopra in drugih istrskih krajev, a hkrati v idilnem miru narave. Zdaj se radi vračajo, saj gre za povsem drugačno izkušnjo oddiha na kraškem robu,« pravi Aleš Piščanc.

Koper letos kaže daleč največji korak v razvoju turizma v regiji, pa tudi v primerjavi z večjim delom Slovenije. Poleg izboljšane hotelske ponudbe (mestu kljub novosti še zmeraj primanjkujejo ustrezne hotelske ponudbe), so v mestnem jedru konec maja odprli novo veliko podzemno garažno hišo, pri Žusterni pa uredili veliko novo kopališče. Vsaj približno podobnih novosti v ostalih turističnih krajih slovenske Istre letos ni bilo.

Turistična sezona se je končno začela

Turistična sezona ob morju se je začela in vsi zaposleni v turizmu na trnih pričakujejo, kaj jim bo prineslo nadaljevanje leta. Večina naših sogovornikov je bila prepričana, da bo poletna letina vsaj približno tako uspešna kot lanska, vsi pa na tihem upajo, da bo še boljša in da se ne bo zaključila že septembra kot lani, in da bo trajala dlje. Izgube, ki so jih imeli v lanskem in tudi letošnjih prvih petih mesecih, so prevelike, da bi si lahko privoščili še eno tako obsežno zaprtje, kot je bilo minule zimske mesece.

Namestnik direktorja Hotela Piran Aleksander Pintar je ocenil, da je pred nami še ena zelo nenavadna sezona: »Zagotovo ne bomo govorili o turistični sezoni iz učbenikov. Verjetno bo v marsičem podobna lanski, vendar tudi z mnogimi presenečenji in pojavi, ki jih je težko vnaprej napovedati. Če bomo uspešno preživeli to leto, bomo v naslednjih letih počasi upali, da se bodo povrnilo stari tokovi in da bomo lahko postopoma podaljševali sezono ter sprejemali tudi goste iz oddaljenejših krajev in tudi pozimi,« je ocenil Pintar.

Hotel Piran so odprli že pred dnevi, vendar obisk doslej ni ravno izstopal, medtem ko so Boutique hotel Portorož in Hotel Barbara v Fiesi odprli šele minuli konec tedna. »Protiepidemijski ukrepi in nekoliko manjše povpraševanje je vplivalo na to, da se prej ni izplačalo odpreti vseh zmogljivosti. Sicer pa smo veliko vlagali v obnovo in izboljšave, kader pa imamo pripravljen tako, da lahko v zelo kratkem času vzpostavimo polno poslovanje,« je dejal Pintar. V Hotelu Piran so odprli nov butik s ponudbo gastronomskih izdelkov in vinoteko za poskušanje desetih vrst vin (ponudbo spreminjajo). V hotelu Barbara v Fiesi pa je nastala nova vinska klet, namenjena temeljitejšemu preizkušanju vin in druženju. Oba

hotela svojo ponudbo širita tudi za zunanje goste.

Nekoliko večji optimist je direktor Turističnega združenja Portorož Aleksander Valentin, ki soglaša, da bo tudi letošnje poletje polno ugank, vendar vse kaže, da bo sezona vsaj za spoznanje boljša, kot je bila lanska, ko za Portorož sicer ni bila povsem slaba, saj so dosegli 1,273 milijona prenočitev ali 30 odstotkov manj, kar je za epidemične razmere in za kratek čas dovoljenega poslovanja pravzaprav izjemen rezultat.

»Samo do polovice junija smo letos zabeležili v vseh hotelih skupaj približno trikrat več prenočitev kot lani. Podatek seveda ni odločilen, ker gre na začetku sezone še zmeraj za relativno nizko število prenočitev in ker lani maja in v začetku junija hoteli še niso obratovali. Letos sicer pričakujemo nekoliko manj turistov z boni, toda to še ne pomeni, da bo bistveno manj domačih gostov. Poleg tega bo vsekakor več tujih gostov. Če je bilo lani od vseh ustvarjenih prenočitev 30 odstotkov tujih, jih bo letos predvidoma 40 odstotkov. Večje število tujcev smo beležili že do polovice junija.

Še en razlog za pričakovano večje število nočitev v Portorožu v primerjavi z lani, je dejstvo, da je hrvaško podjetje Remisens odprlo svoje Metropolove hotele in tudi bazen Beach Club pri lucijski plaži,« pojasnjuje razloge za optimizem novi direktor portoroške lokalne turistične organizacije.

Iz podjetja Remisens so nam minule dni prvič, odkar so v začetku leta 2015 prevzeli Metropolove hotele, odgovorili nekoliko drugače kot v preteklosti. Niso nas zavrnilo z neprijaznim stavkom, kot so to počeli prejšnja leta vsem novinarjem, da na njihova vprašanja ne odgovarjajo in svojega poslovanja ne komentirajo. Pač pa so tokrat pojasnili, da so letos že odprli petzvezdični hotel Metropol in dve dependansi: Casa Rosa (bivši hotel Roža) in Casa Bel Moretto (bivši portoroški hotel Barbara). »Upamo, da bo sedanji trend povečevanja rezervacij še naprej rasel in da bomo v teh dneh odprli tudi hotel Lucija,« je dodala predstavnica hotela Mojca Moljk Sandalj, ki je tudi odločno zavrnila očitke, da je hotelsko podjetje v preteklosti slabo sodelovalo z lokalno turistično organizacijo: »Z veseljem ugotavljamo, da odlično sodelujemo s

Turističnim združenjem Portorož in verjamemo, da bomo v prihodnosti še bolje,« je odgovorila predstavnica podjetja Remisens.

Portorož dosega visoke cene

Aleksander Valentin je potrdil, da so lani portoroški hotelirji in lastniki drugih prenočitvenih zmogljivosti prav na račun bonov dosegali sorazmerno visoke cene za prenočitve. Če bodo letos res v večjem številu prihajali tujci, ki si oddaljenih turističnih ciljev še ne bodo mogli ali hoteli privoščiti, pomeni, da velikih sprememb v cenovni politiki ne bo. Je pa Andreja Frelih, ki skrbi za trženje Grand Kopra menila, da je cenovna politika nadvse občutljivi del poslovne strategije. Če cena ne odraža kakovosti storitve in je gost prepričan, da je preplačal svoje bivanje, lahko pretiravanje pri cenah povzroči negativen tržni učinek.

»Ena od prednosti letošnje turistične sezone je tudi ta, da začena Slovenija s predsedovanjem svetu EU, zato si vodstvo države prizadeva za srečanja v živo, kar bi lahko pomenilo večji prihod politikov in njihovih spremljevalcev v državo. To pa lahko dodatno vpliva na turistični obisk, kar se že pozna pri večjem povpraševanju za kongresni turizem. Če bo čez poletje cepljenih še veliko Evropejcev, bi se to moralo poznati tudi pri epidemiološki sliki v jesenskih mesecih, ki bi morala biti manj zaskrbljujoča od tiste ob koncu lanskega poletja,« pravi Valentin.

Turistično združenje Portorož je za letošnje turistično promocijo in nastope na tujih trgih namenila 120.000 evrov. Začeli so z reklamnim spotom Naprej v Portorož in Piran za domači trg, konec junija pa bodo nadaljevali na italijanskem in nemško govorečih trgih (Švica, Avstrija, Nemčija). Delno je kampanja usmerjena preko PR sporočil, preko delovnih obiskov novinarjev, večji del pa je usmerjen na spletno oglaševanje.

Za junijske praznike bo večina hotelov zasedenih. Takšno stanje rezervacij in napovedane cene najbolje kažejo, kakšna turistična sezona

je pred vrati. Številni poudarjajo, da je veliko odvisno od epidemioloških ukrepov in od tega, kako se bodo odzivali turisti, ki se zdaj skorajda v zadnjem hipu odločajo za rezervacije. Najpogosteje rezervirajo le nekaj dni pred prihodom.

Skromna vlaganja in pozabljenost lastninjenje državnih hotelov

Slaba novica za portoroški, piranski in tudi izolski turizem je, da letos praktično ni bilo vlaganj v izboljšano ponudbo ali v nove zmogljivosti. Najlepši izgovor je seveda epidemija in posledično finančno slabo stanje v vseh s turizmom povezanih podjetjih.

Še bolj skrbi informacija, da v turistično infrastrukturo niso veliko vlagale niti država niti občine (izjema Koper), ki bi morale prav čas krize izkoristiti za izboljšavo v določeno infrastrukturo (parkirišča, plaže, ceste, čistilne naprave ...). Medtem ko se v koprski občini hvalijo z novim kopaljščem, pa v piranski občini nimajo veliko pokazati. Letos so napovedovali ureditev plaže v Fiesi, ki pa je niso izpeljali. Edina novost je po 25 letih urejena cesta, pločnik in razsvetljava do Fiese. Kopaljšč in obalnega pasu niti približno niso uredili in malo verjetno je, da bi se to zgodilo do prihodnjega leta. Majhen napredek je delno urejena lucijska plaža, a še tukaj gre za najbolj ceneno možno izvedbo ureditve z betonom (100.000 evrov), ki jo s precejšnjo zamudo izvaja Okolje Piran in napoveduje odprtje šele 1. julija.

Vzporedno z dokaj neučinkovitim odnosom do urejanja javne in turistične infrastrukture, ostaja že najmanj pet let nerešeno vprašanje organiziranosti in lastništva največjih hotelskih podjetij v Portorožu. Na ministrstvo za gospodarstvo smo v torek, 15. junija poslali naslednja vprašanja:

1. Ali ima vaše ministrstvo izdelano strategijo in časovni načrt lastninjenja hotelov v večinski državni lasti v Portorožu?

2. Ali nam lahko to strategijo posredujete? Ali pa vsaj poveste v glavnih točkah, kdaj in kako bo turizem prišel do lastnikov, da bodo vedeli, kako

upravljati hotele, da bodo rezultati boljši od tega, kar premore Portorož danes.

3. Portorož ima slabo izkušnjo iz pozne jeseni leta 2014, ko so Hotel Bernardin (v večinski državni lasti) prodali Metropolu-hrvaški družbi Hoteli Cavtat – Remisens, ki se doslej ni ravno izkazala. Zato so portoroški turistični delavci upravičeno zadržani in nezaupljivi do naslednjih korakov lastninjenja. Minister za gospodarstvo Zdravko Počivalšek že od svojega nastopa na funkcijo leta 2014 govori o nujnosti koncentracije slovenskega hotelirstva pod državno streho in kasnejši privatizaciji. Ves ta čas pa ni prišlo do premika in turizem ostaja ujetnik nejasne gospodarske politike in strategije.

Slovenska turistična javnost bi rada vedela, koliko let bodo hoteli ostali v državni lasti in kdaj bo prišlo do odločitev ter napredka v tem mrtvem teku upravljanja slovenskih hotelov.

Do zaključka redakcije odgovorov z Ministrstva za gospodarstvo nismo prejeli.

Cene, ki jih dosegajo portoroški hoteli, so tudi letos nad slovenskim povprečjem.

Prenočitev z zajtrkom za dve osebi prve dni julija stanejo:

Hotel Kempinski Palace 5*	355 €
Trimaran v Marini Portorož	313 €
tri osebe brez zajtrka	
GH Bernardin 5*	233 €
Hotel Slovenija 5*	213 €
GH Metropol 5*	223 €
Hotel Histron 4*	198 €
GH Portorož 4* Superior	176 €
Hotel Lucija 3*	167 €
Grand Koper 4*	132 €
Hotel Triglav Bled 4*	299 €
Vila Bled 4*	255 €
Hotel Slon Best Western LJ 4*	169 €

(vir: Booking.com)

GRAWE PISARNA
TC Markovec,
Beblerjeva ulica 2,
6000 Koper

GRAWE Zavarovalnica
na Vaši strani.

Individualni pogovori in ureditev zavarovanj
po vaših željah in v vašo največjo korist:

GRAWE AVTO

Z Vami na vseh poteh.

GRAWE DOM

Zaščita za Vaše premoženje.

GRAWE NEZGODA

Zame in za moje najbližje.

GRAWE #Green4U

Trajnostno naravnano življenjsko zavarovanje.

GRAWE ZA PODJETNIKE

Podjetniška in druga zavarovanja (odgovornost, nezgodna)

STOJAN PRINČIČ ☎ 031 650 039
stojan.princic@grawe.si

Življenje je cesta, ki vodi do nekega cilja.

Cesta se včasih vzpenja, včasih spušča, odvisno na kateri točki se nahajamo. Kvalitetna zavarovalna polica je jamstvo, da morebitnih padcev na vaši poti ne bodo okrepili še finančni problemi.

TRAJNOSTNA MOBILNOST JE PRIHODNOST

Zadnja leta veliko poslušamo o trajnostni mobilnosti, pa o trajnostnem turizmu in tako naprej. Malokaj vemo o tem, morda le to, da tam, ko srečamo trajnost, srečamo tudi v zeleno obarvane zastave in table z znaki Evropske unije.

Pa če se osredotočimo na trajnostno mobilnost. Definicija, ki jo srečamo na vladinih spletnih straneh je: "Trajnostna mobilnost vključuje hojo, kolesarjenje, uporabo javnega potniškega prometa in alternativne oblike mobilnosti. Njen cilj je zagotavljanje učinkovite in enakopravne dostopnosti za vse, pri čemer je poudarek na omejevanju osebnega motornega prometa in porabe energije ter na spodbujanju trajnostnih potovalnih načinov. Med pomembnejšimi vidiki trajnostne mobilnosti je torej učinkovit in dostopen javni potniški promet, vzpostavitev infrastrukture za alternativna goriva, med katera spadajo polnilnice za vozila na elektriko in plin ter investiranje v infrastrukturo za pešce in kolesarje. Trajnostno mobilnost na veliko spodbuja tudi Evropa, zato je država pristopila k načrtu za reševanje te problematike s pomočjo kohezijskih sredstev. Kot je zapisano na spletnih straneh vlade, "v tekočem programskem obdobju bo sofinancirana izdelava celostnih prometnih strategij, ureditev oziroma gradnja površin za pešce, kolesarska infrastruktura, sistem P+R (parkiraj in se pelji) in ureditev postajališč javnega prevoza. Te naložbe so predvidene v manjšem obsegu kot dopolnitev vrzeli v obstoječih infrastrukturnih omrežjih za trajnostno mobilnost v mestnih naseljih. Poleg ustreznih infrastrukturnih pogojev za trajnostno mobilnost se bodo oblikovali in izvajali ustrezni ukrepi upravljanja mobilnosti kot na primer trajnostna parkirna politika, izdelava mobilnostnih načrtov za ustanove, zelena mestna logistika in izobraževalno informativne dejavnosti

o trajnostni mobilnosti."

S projekti trajnostne mobilnosti se torej želi spodbujati ljudi k uporabi bolj zelenih, zdravih načinov prevoza, urbana središča, ki smo jih v zadnjih desetletjih naselili s pločevino, pa vrtni ljudem. Morda je svoje pristavila tudi dobro leto dolga epidemija covid, ko so se ljudje začeli zavedati o pomenu zdravja, zdravega življenjskega sloga in svežega zraka, a toliko podpornikov trajnostno mobilnega načina življenja, kot smo jih videli v zadnjem letu, pred tem še ni bilo. Veliko pove že podatek, da je bilo v zadnjem letu v Evropi skoraj nemogoče kupiti kolo. Povpraševanje je krepko presehalo ponudbo, ki je bila zaradi epidemije in zaprtih azijskih tovarn skoraj prepolovljena.

Celostne prometne strategije

Na spletu, natančneje na Spletni platformi za trajnostno mobilnost lahko izvemo marsikaj o trajnostni mobilnosti, ogledamo pa si lahko tudi Celostne prometne strategije tistih 79 Občin, ki so jih pripravile v zadnjih letih. Med temi so tudi vse štiri obalne Občine, ki imajo sicer podobne vizije, a povsem drugačne izzive.

Ankaran

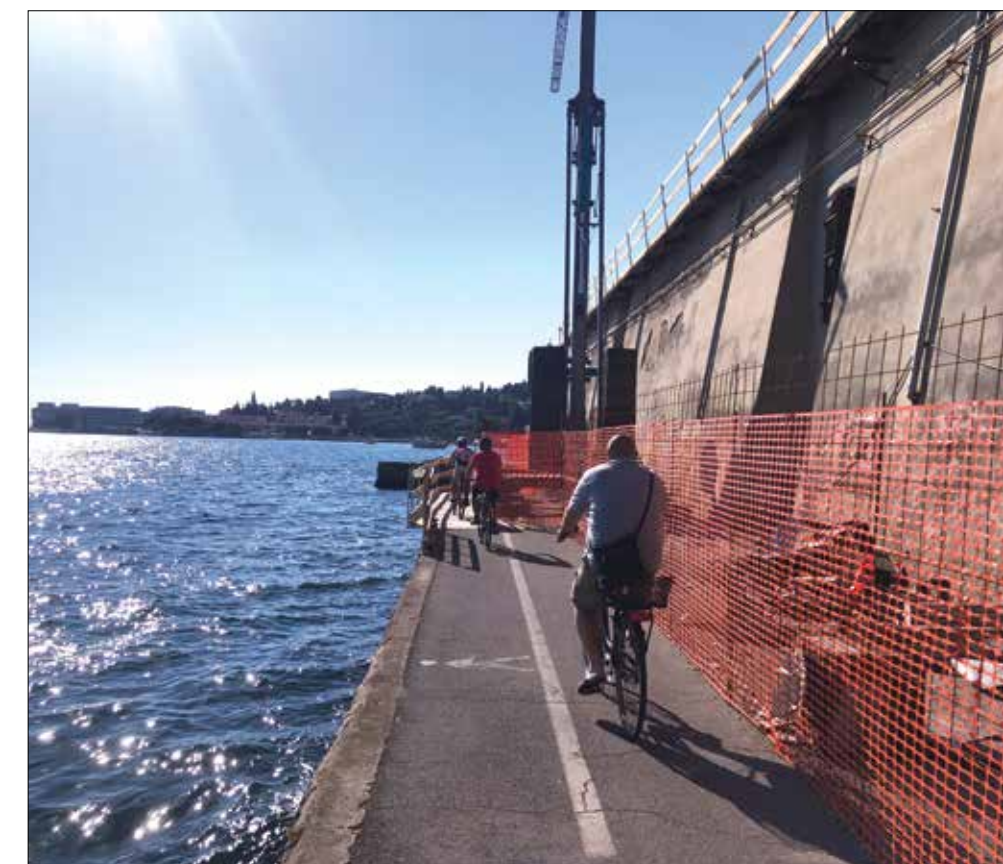
Kot zadnji so Celostno prometno strategijo leta 2020 pripravili v Občini Ankaran. Želijo si predvsem večje varnosti v prometu, manjše izpuste, večjo kakovost zraka in boljše povezanost s sosodnjimi občinami. Skratka, želijo izboljšati kakovost življenja v občini, največji izziv pa je vsekakor skoraj popolno pomanjkanje kolesarske infrastrukture na območju občine. To

je tudi eden od ciljev strategije, saj verjamejo, da bi se veliko več ljudi odločilo za uporabo kolesa kot prevoznega sredstva, če bi obstajala urejena infrastruktura. Kot smo uspeli izvedeti, so se projekta že lotili, a gre za velik izziv, o katerem bo kaj več znanega v prihodnje.

Piran

Strategija Občine Piran je podobno zastavljena, že v začetku dokumenta pa je zapisano, da je "možnost, da bi številne vožnje z osebnimi vozili nadomestili s hojo, kolesarjenjem ali javnim potniškim prometom, v Občini Piran zelo izvedljiva." To verjetno drži, a se kolesarji borijo s takorekoč enakimi težavami kot so se pred pripravo Celostne prometne strategije. V tej je namreč zapisano, da je eden glavnih ciljev povezati med seboj ločene kolesarske poti v občini. Teh pa takorekoč ni od Lucije do Skladišča soli, če ne upoštevamo pločnika, ki je v Portorožu namenjen tako pešcem kot kolesarjem, in kjer posebej ob poletnih koncih tedna pravi trajnostno prometni kaos. Širok pločnik je sicer označen z nekakšnimi talnimi oznakami s kolesi, a jasne razmejitve med cono pešcev in kolesarjev ni, vožnja po cesti pa je, zaradi parkiranih avtomobilov, po pričevanju rekreativnih kolesarjev kar nevarna. V dokumentu prometne strategije se sicer pripravljavci nadejajo, da bi se z izgradnjo povezave hitre ceste do Lucije

oziroma do Hrvaške nekoliko sprostil promet v Portorožu in bi ta, danes zelo prometna, postala bolj podobna ulici, a do izvedbe je še nekaj časa.

Koper

Mesto Koper je s kolesarskega vidika dobro urejeno, kolesarske poti so med seboj povezane in jasno označene, pravijo kolesarji. Pred kratkim so zaključili ureditev kolesarske poti na Dolinski cesti, pa tudi v zaledju, za katero so v prometni strategiji ugotovili, da je s kolesarskega vidika pomankljiva, a se stvari počasi urejajo. Rekreativni kolesarji pravijo, da je možno iz Kopra s kolesom priti kamorkoli, le pot do Ankarana po Jadranski cesti je morda prenevarna in priporočajo vožnjo po pločniku, čeprav je ta, po zakonodaji, prepovedana. Kot odlično pa ocenjujejo urejeno kolesarske poti na obalni cesti, ki je morda v poletnem času res zelo obljudena, a tudi primerno široka in odlično urejena.

Izola

Izola je Celostno prometno strategijo tako kot Koper in Piran sprejela leta 2017. Če so

v dokumentu pripravljavci ugotavljali, da je kolesarska infrastruktura pomankljiva, se je s tega vidika v nekaj letih marsikaj spremenilo. Kolesarske poti so, večinoma, dobro označene, posebej "glavne", ki vodijo od obalne ceste skozi mesto do Parenzane. Kljub temu je kar nekaj prometnih znakov, ki kolesarje pošilja na različne poti, ki se po nekaj metrih zaključijo ob cesti. Nič nenavadnega ni srečati tujce, ki se z mapo v roku sprašujejo, kako do najbližje kolesarske poti, Izola pa se lahko "pohvali" tudi z nenavadno odločitvijo, da se na eni točki kolesarska in peš pot prekrizata.

Kaj se dogaja s Parenzano

Občina izola ima v načrtu še leto zaključiti ureditev Parenzane. Ta bo v celoti preplaščena, opremljena z razsvetljavo in talnimi oznakami. Gre za finančno pomemben projekt, več kot 760.000 eur pa je Občina pridobila evropskih nepovratnih sredstev, ki predvidevajo ureditev kolesarske poti. Kar veliko prahu je aprila dvignilo sporočilo za javnost Občine, v katerem

Aljoša Mislej

PREKLOPITE
NA
e RAČUN

Izberite okolju prijazen
način plačevanja računov.

SCEGLI
e PAGAMENTI

Scegli la fatturazione elettronica
per il rispetto verso l'ambiente.

→ www.marjeticakoper.si/eracun

marjetica
Koper

so zapisali, da je "v skladu z veljavnimi predpisi kolesarska pot namreč površina, prvenstveno namenjena kolesarjem. To pomeni, da se jim morajo vsi ostali udeleženci v prometu podrežati. Koristijo jo lahko tudi uporabniki kmetijskih zemljišč za dostop do njiv, če ni druge povezave." Najprej so glas dvignili sprehajalci, saj so talne oznake in predvsem bela prekinjena črta po sredini cestišča opogumile nekatere kolesarje, da so si podredili ostale uporabnike, kar pa jim zakonodaja sicer ne dovoljuje. Po zakonu je namreč kolesarska pot "namenjena prometu koles in drugih uporabnikov, pod pogoji, določenimi s

pravili cestnega prometa, in predpisi, ki urejajo ceste. Drugim uporabnikom kolesarskih poti, kot so pešci, jahači, goniči, mopedi je uporaba sicer dovoljena, če je tako določeno s prometno ureditvijo, uporaba za motokultivatorje in traktorje pa je dovoljena le za potrebe dostopa do kmetijskih obdelovalnih površin." Rezultat ureditve "Poti prijateljstva" je tako veliko slabše volje sprehajalcev, ki se Parenzane ob koncih tedna povsem izogibajo, po drugi strani pa je toliko več zadovoljnih rekreativnih kolesarjev, ki lahko iskreno uživajo na eni med lepšimi in bolj razgibanimi kolesarskimi trasami v regiji.

Odrežani od svojih kmetijskih zemljišč

Še en, povsem nenadejan rezultat te ureditve pa je ta, da so, menda nepričakovano, ta kratko potegnili lastniki in najemniki kmetijskih zemljišč ob Parenzani. Teh pa ni malo. Res je, da so na Občini zapisali, da lahko pot še naprej koristijo uporabniki kmetijskih zemljišč, kot je bilo to do zdaj, ampak zakonodaja predvideva, da do njih dostopajo le s traktorjem ali motokultivatorjem, oziroma s konji, osli ali voli, kar pa že dolgo ni več v navadi lokalnega prebivalstva. Poudarimo, da ne gre za velike kmetovalce ampak malo več kot vrtičkarje, ki na njivi nimajo ustreznih barak, v katerih bi lahko hranili orodje, naprimer kosilnice, pa tudi traktorja nimajo parkiranega pred blokom v Jagodju ali Livadah.

Ta težava, kot smo izvedeli, se je naglo razširila tudi po drugih krajih v Sloveniji, kjer so v duhu trajnostne mobilnosti in kohezijskih sredstev marsikatero "generično" pot uredili v kolesarsko, zdaj pa se je izkazalo, da ima ta tudi svoje hibe in napake. Lahko bi rekli, da so izolski, kot tudi drugi kmetovalci nepričakovano kolateralna škoda Evrope in trajnostne mobilnosti, a to bi bilo prelahko. Dejstvo je, da vsaka ureditev, ko govorimo o trajnostni mobilnosti, prinese določene spremembe, ki so za nekatere dobre, za druge pa pač ne, sicer bi težko govorili o "premikanju na zeleno vejo." Če določimo del naše obale kot naravni park, se pač moramo zavedati, da tam ne bodo zrasle niti marine, niti navadni privezi, niti turistična infrastruktura. Če mesto zapremo za vozila in ga podredimo pešcem in kolesarjem, kot je to lepo prikazano z obrnjeno piramido mobilnosti ob začetku prav vsake Celostne prometne strategije, bo to prineslo krajanom velike spremembe v načinu življenja, od tistih očitno dobrih, do drugih, na katere niti ne pomislimo. Zaenkrat nihče ne vidi možne rešitve za težave uporabnikov kmetijskih zemljišč ob lično evropsko urejenih kolesarskih poteh, kot je Parenzana. Verjetno bodo na koncu oblastniki prisiljeni v to, da si zamašijo ušesa in samo čakajo, da mine. In prej ali slej bo minilo, kmetijska zemljišča ob kolesarskih poteh bodo dobila nove uporabnike, takšne, ki imajo traktor, ali pa druge, ki imajo drugačne zamisli o urejanju prostora. Mesta se bodo, hočeš nočeš, počasi spraznila pločevine in to bo prineslo drugačne težave, morda tudi takšne, na katere nihče še pomislil ni. Ampak treba pa je priznati, da ta trajnostna mobilnost in narobe obrnjena piramida, ki postavi v dominanten položaj pešca in kolesarja lepo izgledata. In če so se nekoč ljudje priseljevali v mesto, ker so imeli radi "kažin", na podeželje pa zato, da imajo mir, se bo situacija morda obrnila. Pomembno bo le, da se, preden pade odločitev o nekem projektu, ob katerem ne moremo nazaj, zavedamo vseh možnih posledic, in o njih obvestimo tiste, ki bodo te posledice nosili. Recimo temu trajnostna transparentnost, če hočete.

CEPLJENJE

Delež cepljenih v Sloveniji znaša malo manj kot 30%, najvišji je v Zasavski regiji, medtem ko je Obalno-kraška bolj na repu, trenutno je manj cepljenih le v Posavski in Podravski regiji.

Koper

V Zdravstvenem domu Koper smo se pogovarjali z Vanjo Kosmina Novak, pomočnico direktorja za zdravstveno nego, ki je povedala, da so pri njih s samim potekom cepljenja zadovoljni, želijo pa si večji odziv ljudi.

V Obalno-kraški regiji je trenutno cepljenih 25,7%, od tega jih je v Piranu 30,6%, Ankaranu 28,8%, Izoli 26,5% in Kopru 24,2%.

Kot delajo že drugje po državi, so tudi v Kopru pričeli s cepljenjem za nenaročene ljudi, a najprej so bili na vrsti že naročeni, sedaj pa cepijo tudi nenaročene. Na Koprskem je najbolj zaželeno cepivo Pfizer.

Piran

Po besedah pomočnika direktorja za področje zdravstvene nege Marka Grdine v Zdravstvenem domu Piran, cepljenje poteka izredno hitro. »V našem Zavodu čakalne dobe ni. Kdor se naroči preko portala zVem v tem tednu na cepljenje, bo v prihodnjem tednu že na vrstik«, je povedal.

Poudaril je, da so skladno z nacionalno strategijo cepljenja najprej pričeli s cepljenjem oseb starejših od 80 let, nato nadaljevali s cepljenjem oseb starejših od 70 let, od 60 let in od 50 let, sedaj pa je cepljenje omogočeno vsem ne glede na starost, seveda pa vseeno ohranjajo starejše osebe prednost.

»Vse, ki se želite cepiti ali še niste izrazili želje po cepljenju, naprošamo, da to storite čim prej in to tako, da se prijavite preko državnega portala zVEM <https://zvem.ezdrav.si/domov>«, je pojasnil Grdina.

Ob naročilu na cepljenje vas uvrstijo na čakalni seznam, o točnem terminu vas bodo obvestili iz cepilnega centra ZD Piran v Luciji. Hitrost cepljenja je iz dneva v dan ugodnejša, saj Zavodi prejema vse več cepiv.

Uvedli pa so tudi že cepljenje brez naročanja,

Petra Mežnarc

Slovenija je po turističnem potencialu zavidljivo izstopajoča, po njegovi izkoriščenosti pa pravzaprav zelo povprečna turistična dežela. V letu 2019 je ustvarila 15,8 milijona prenočitev, lani jih je bilo 9,2 ali 42 odstotkov manj. Ankarano, Koper, Izola in Piran so lani ustvarili 2,22 milijona prenočitev ali 26 odstotkov manj. Od tega jih je bilo v piranski občini 1,27 milijona, kar je največ v državi. Štiri občine so lani ustvarile skoraj eno četrtno vseh prenočitev in dobro četrtno prihodkov slovenskega turizma, ta pa se je pred dvema letoma hvalil s približno 2,6 milijarde evrov prihodkov. Vsi pričakujejo, da bo turizem letos prinesel več kot lani, ampak rast ni ravno samoumevna. Če slovenska Istra ustvari 600 milijonov evrov letnega turističnega priliva, bi morala v turistično infrastrukturo vsako leto investirati vsaj desetino zasluženih sredstev, pa jih niti približno ne. Celo najbolj razvita turistična občina si leta ne privoščiti konkretnih vlaganj, niti plaž ji ne uspe pravočasno urediti. Kam poniknejo vsi turistični milijoni? Več kot 30 let propadeta Taverna in Vojkov dom, stoji projekt Kaštel. Ni dovolj garažnih hiš ne kolesarskih stez. Piran ima več kot pol stoletja staro in načeto obalo, pred Kempinškim pečejo kebab in bureke. Portorož bi nekateri radi spremenili v Zrče. Kandidat za župana v Kopru izkorišča fekalne odplake za morebitne volilne točke in ga niti malo ne brigajo posledice brezobzirne kampanje. Ta isti kandidat je kot župan štiri leta onemogočil privatniku nakup in prenovo hotela Koper. A tudi brez takih kandidatov v obalnih mestih ne znajo hitro popraviti napak na kanalizacijskih ceveh v obmorskih mestih, kar lahko hitro pripelje do ekološke nesreče. Država si dovoli prodajo četrtnine Portoroža takšnemu lastniku, kot je hrvaški Remisens v Metropoli. Državni lastniki se (pravzaprav podobno kot včasih Popovič pri hotelu Koper) nikakor nočejo odpovedati lastništvu portoroških hotelov, hkrati pa skupaj s stroko in občinskimi vodstvi niti ne pomislijo na številne projekte, ki bi omogočali dolgoročno poslovno stabilnost panoge. Kako lahko potem v takih razmerah pričakujemo konkurenci primerljivo turistično poslovno platformo, če vsega tega država in občina ne razumeta? Kako gre potem našemu turizmu? No, ja, lahko bi šlo veliko bolje!

PRIREDITVE PIRANSKEGA PODEŽELJA POD SKUPNIM IMENOM

Vaški dogodki povezali Sv. Peter, Novo vas in Padno.

Odlično sodelovanje med Turističnim združenjem Portorož in krajevnimi skupnostmi piranskega podeželja je obrodilo prve sadove. Odločili so se, da z medsebojno pomočjo združijo pomembne vaške prireditve pod eno streho in jih promovirajo pod skupnim imenom Doživetja istrskega podeželja. Letos bodo v ta sklop vključili praznike v Sv. Petru, Novi vasi in Padni, kasneje pa nameravajo vključiti tudi druge prireditve. Doživetja istrskega podeželja ponujajo čudovito priložnost za odkrivanje podeželskih kotičkov, nekoliko odmaknjenih od morja, izpostavljajo lokalno istrsko tradicijo in zdravo domačo kulinariko.

V Sv. Petru si ne pozabite ogledati tudi etnološke zbirke in stare oljarne v Tonini hiši. (foto: Branko Furlanič)

Sv. Peter: Šupeter po domače, 26.-27. junij

Stara istrska vas Sv. Peter ali Šupeter, kot ji pravijo domačini, se je razvila ob izviru vode na Lokvi. Na zgornjem robu Lokve stoji manjše korito pod kamnitim zidom vodohrama, na drugi strani ceste pa dve večje koriti: plitvo za napajanje živine in globlje za pranje perila. Prireditve Šupeter po domače obeležuje god vaškega zaščitnika sv. Petra (29. junij). Vaščani bodo pripravili sejem z domačimi dobrotami, kjer bodo lahko obiskovalci pokušali oljčno olje, oljke pa tudi bobiče, hroštole, breskve, doma pečen kruh in domače vino. Udeležili se bodo lahko delavnice peke kruha 'pod črpnjo' in delavnice o zeliščih, vaščani jim bodo razkazali skrite kotičke Šupetra, v nedeljo pa bo tudi slovesna maša in procesija s kipom sv. Petra po vasi. Oba večera bo popestrila zabava s plesom.

Nova vas nad Dragonjo: Praznik vina in česna, 10.-11. julij

Drugi konec tedna v juliju bo v Novi vasi nad Dragonjo dišalo po istrskem česnu, domačem vinu in drugih kulinaricnih dobrotah. Vaščani bodo odprli svoja slikovita dvorišča, na ogled bodo vaške znamenitosti, zvečer pa se obeta

Vaščani bodo na prazniku ponudili svoje domače proizvode in prikazali lokalno istrsko tradicijo. (foto: Ivan Pisar Vanč)

odlična zabava ob zvokih glasbe. Pripravili bodo tudi lep otroški program, organizirana bosta otroški tek in likovna delavnica. Praznik vina in česna v ospredje postavlja tipične lokalne proizvode, med katerimi ima česen v novovaški zgodovini prav posebno mesto. Domačini te vasice v piranskem zaledju še danes radi povedo, da so prav zaradi prodaje česna uspeli zgraditi cerkveni zvonik in druge vaške znamenitosti, zaradi katerih je stara istrska vasica tako očarljiva. Avtohtoni istrski česen je prepoznaven po rdeči ovojni lupini in velikih zdravih strokih. V istrski kuhinji zaseda pomembno mesto, ena največjih specialitet so "peski" oz. poganjki mladega česna. Pripravljajo se s fritajo (jajčna omeleta), dušene ali na solato. Za česen že od nekdaj velja, da preprečuje aterosklerozo. Danes je tudi znano, da je naravni antibiotik, saj deluje protivnetno, protibakterijsko in protivirusno. Velja za bogat vir kalcija, fosforja in vitamina C. Vaščani se radi pohvalijo tudi z odličnimi vini, med katerimi kraljujeta malvazija in refošk.

Praznik vina in česna ponuja priložnost za pristen stik z gostoljubnimi vaščani. (foto: Ivan Pisar Vanč)

Padna: Praznik olja in bledeža, 17.-18. julij

V Padni bo sredi julija zaživel Praznik olja in bledeža. Običajno ga praznujemo v aprilu, letos pa so epidemiološke razmere prireditev zamaknile v poletje. Tudi v Padni bo praznik poleg pristnih vaških doživetij prinesel veliko odlične kulinarike, priložnosti za rekreacijo ter obilico zabave. Vaščani bodo odprli svoja dvorišča in ponudili domače jedi, zaživila pa bo tudi tržnica avtohtonih sort oljčnega olja in domačih proizvodov. Spomeniško zaščitena vasica Padna je obdana z oljčnimi nasadi, v katerih so nekatera drevesa stara tudi več kot 300 let. Vrhunska istrska oljčna olja se lahko po svoji kakovosti primerjajo z najboljšimi na svetu in namen prireditve je, da te odlične avtohtone sorte olja približamo tudi obiskovalcem. Poleg olja pa bo na prazniku v ospredju tudi bledež, kot domačini pravijo blitvi. Povedati vedo, da so naši predniki prav z zaslužkom od prodaje bledeža leta 1885 zgradili zvonik, ki se dviga ob cerkvi sv. Blaža, zavetnika vasi. Iz te špinaci podobne zelenjave, ki vsebuje veliko kalija, kalcija, magnezija, železa, folne kisline ter vitaminov B in C, pa znajo domačini pripraviti tudi številne okusne jedi kot na primer mulce iz bledeža in riža ali sipe z bledežem in polento.

Za vse tri prireditve bo organiziran tudi brezplačen avtobusni prevoz iz Pirana in Portoroža.

30 LET SLOVENIJE

Ko je človek star 30 let, smo mu običajno pripravljeno priznati, da je odrasel, večinoma že z zaključeno izobrazbo, s službo, večina si ustvarja družino. Nekako se zdi, da se je odločil za svojo pot v življenju, za dosego svojih ambicij in želja, za kar je pripravljen storiti veliko.

Bojana Leskovar

Kaj pa država?

Ob tridesetletnici države Slovenije smo šestim ljudem različnih starosti, poklicev in okolij postavili 3 vprašanja, na katera so odgovorili.

1. Od ustanovitve države Slovenije je minilo 30 let. V tem času se je marsikaj spremenilo na bolje in marsikaj tudi na slabše. Kaj vas danes najbolj moti?

2. O odgovornosti posameznika za razvoj družbe se veliko pogovarjamo. Na katerem področju in kako boste v prihodnje sodelovali/delovali, da se bodo spremembe, ki jih želite/pričakujete, res zgodile?

3. Na katerem področju pa je država/družba najbolj odgovorna za spremembe oziroma, na katerem področju bi morala najprej kaj storiti?

Prof. dr. Klavdija Kutnar, rektorica Univerze na Primorskem

Dr. Klavdija Kutnar je slovenska matematičarka in redna profesorica za področje matematike na UP Fakulteti, naravoslovje in informacijske tehnologije (UP FAMNIT). Sodeluje pri številnih raziskovalnih in bilateralnih projektih, redno objavlja znanstvene članke v SCI indeksiranih revijah, in sicer najboljših s svojega področja. Prof. dr. Klavdija Kutnar je tudi predsednica Sveta Republike Slovenije za visoko šolstvo.

1. Slovenija si je v 30.tih letih pridobila mesto med razvitimi državami in v tem času se je zgodilo veliko pomembnih in pozitivnih sprememb. To seveda ne pomeni, da je vse idealno. Vedno smo lahko še boljši. Kot družba se vse premalo zavedamo, da je glavni kapital, ki ga Slovenija ima, znanje njenih ljudi, torej kvalitetno izobraženi in kreativni posamezniki, ki so sposobni ustvarjati inovativne in visoko kvalitetne storitve in produkte. Zato bi se v prihodnje morala bistveno povečati vlaganja v šolstvo in izobraževanje, in sicer na vseh ravneh. Mladim generacijam je potrebno omogočiti vrhunsko izobrazbo, obenem pa z intenzivnim vlaganjem v znanost doseči, da bo Slovenija postala v svetu znana tudi po svoji znanstveni odličnosti. To nam v nekem manjšem delu sicer že uspeva, a potrebno bo storiti še bistveno več, če se želimo prebiti v nove svetovne razvojne tokove.

2. Kot rektorica Univerze na Primorskem si prizadevam, da se cilji, ki smo si jih zadali na področju izobraževalne in znanstvene odličnosti, tudi uresničijo. Želimo biti kakovostna univerza in prinašati v slovenski prostor nove vsebine za poklice prihodnosti. Ponosni smo na to, da vsi parametri znanstveno-raziskovalne odličnosti na naši univerzi rastejo. Prihodnost zahteva povezovanje med humanistiko, umetnostjo in tehnološkim razvojem. V skladu s tem gradimo tudi naš akademski prostor in interdisciplinarno povezujemo pedagoške znanosti, humanistiko, tehniko in naravoslovje. Zavedamo se tudi odgovornosti, ki jo kot Univerza imamo za sodelovanje z gospodarstvom, ki mu želimo ponuditi znanja in nove razvojne in tehnološke potenciale.

3. Izpostavila bi pomen zagotavljanja stabilnega financiranja izobraževalnega in znanstvenega

raziskovalnega dela z ustreznimi zakonskimi rešitvami, ki bodo omogočale nov zagon slovenske znanosti, v katero je potrebno vlagati bistveno več sredstev kot doslej. Če želimo biti del razvitega sveta, moramo razvijati dosegi vrhunsko znanost, saj si gospodarskega razvoja brez nje ni mogoče zamisliti.

Liam Korošec Hudnik, dr. med., mlad zdravnik, trenutno sekundarij na Univerzitetni psihiatrični kliniki Ljubljana

1. Celotnega obdobja od osamosvojitve do danes sicer nisem mogel spremljati, vsakodnevno dogajanje malo bolj aktivno morda kvečjemu zadnjih 10 od svojih 26 let. Rodil sem se v že samostojni Sloveniji, ki je s polno hitrostjo drvela proti Zahodu. V tretjem razredu smo tako izmenjujoče peli Zdravljico in Odo radosti, ki naj bi takrat simbolizirala obljubo napredka, gospodarskega in družbenega vzpona v skupnosti EU. Danes, 30 let kasneje, žal, v

času nespodobnega, če sploh še obstoječega političnega dialoga, v času globalne pandemije in izgovora za spodkopavanje svoboščin, ki ga pandemija predstavlja, je težko izpostaviti eno samo najbolj moteče dogajanje. Osebnost me zadnje čase najbolj moti odtujenost in strah pred bližino, ki sta v času epidemije postala nova normalnost, ker na žalost nekako izpade tako, kot da smo drug drugemu sovražniki.

2. O odgovornosti se sicer res veliko pogovarjamo, vendar se je prepogosto otepamo. Sistem, v katerem živimo, nas vzgaja in oblikuje v individualiste, ki družbeno odgovornost, naravovarstveno zavednost, sprejemanje različnosti in skrb za sočloveka, pogosto le deklariramo, a jih ne živimo, odgovornost tako rekoč ostane v domeni identitetne politike. Morda je najbolj ilustrativen primer otepanja družbene odgovornosti slaba volilna udeležba. V času trenutne epidemije je posameznikova družbena odgovornost na hudi preizkušnji. Od ljudi se pričakuje, da bodo zavedni in vestno upoštevali ukrepe, vendar pa oblasti pri tem ne apelirajo na posameznikov lasten občutek odgovornosti do sočloveka ali družbe, temveč tovrstno vedenje poskušajo vsiliti z represijo in grožnjami z visokimi denarnimi kaznimi. Bojim se, da to pri ljudeh dosega nasproten učinek, saj ljudi na nek način razreši družbene odgovornosti, »prav« pa ravnamo samo zaradi strahu pred kaznijo, samo zaradi lastne koristi. Sam delam v sistemu javnega zdravstva in bi v njem rad deloval tudi v prihodnje, saj menim, da predstavlja steber zdrave in prijazne družbe. Na tem področju čutim svojo odgovornost najbolj neposredno. V času pandemije lahko veliko prispevam že s tem, da ob poplavi zavajajočih informacij kolege ali prijatelje spodbudim k cepljenju. Vsak bi moral znotraj svoje domene razmišljati o danem dejstvu in se zavzemati za družbeno dobro.

3. Kot družba bi se morali v zdajšnji situaciji boriti za ohranitev pomembnih stebrov družbe, kot so javno zdravstvo, javno šolstvo in javna radio in televizija, katerih obstoj se trenutno zdi ogrožen. Sam si v prihodnosti ne želim živeti v družbi, kjer bo kvalitetna zdravstvena obravnava na voljo le peščici in kjer bodo vsi mediji služili agendi določene politične stranke. Oblast bi morala na prvem mestu poskušati ponovno pridobiti zaupanje ljudi. Danes namreč v poplavi laži, nekonsistentnega sporočanja, na videz nesmiselnih in nerazumljivih odločitev vladajočih, kot posameznik težko ohranjam zaupanje v politiko in državo. Že dolgo nimam občutka, da vladajoči delajo v naše skupno dobro, na primer: ob srečanju s policisti se namesto varnega počutim ogroženega. Da bi ponovno pridobila zaupanje ljudi in s tem prebivalcem nudila občutek varnosti, se bo politika morala dokazati z dejanji.

Nihče izmed nas seveda ne sme pričakovati, da se bo vsaka odločitev v retrospektivi izkazala za pravo, lahko pa in tudi moramo od politikov pričakovati, da se bodo, kadar odločitev ni bila prava, za svojo napako opravičili, kot se je pred kratkim kanclerka Angela Merkel. Takrat jim bomo lahko zaupali.

Marko Bitenc, torakalni kirurg, njegovo glavno področje strokovnega dela in raziskav je rak na pljučih, v požiralniku in želodcu. Od leta 1996 je bil dvakrat predsednik Zdravniške zbornice Slovenije in v tem času tudi član Zdravstvenega sveta na Ministrstvu za zdravje. Bil je član vladne posvetovalne skupine v času epidemije. Lastnik Kirurgije Bitenc.

1. Ne le, da me moti, razočaran sem nad hudo polarizacijo družbe, kjer so odnosi med skupinami sovražni. Prav prehod iz socialistične enostrankarske družbene ureditve v večstrankarsko parlamentarno demokracijo je bil glavno gibalno družbenega razvoja, a tako visoka plebiscitarna podpora ni bila odraz podpore zgolj osamosvojitvi Republike Slovenije iz socialistične federacije, najmanj enako je bila odraz podpore spremembi družbene ureditve. Spremembi, ki pomeni večjo osebo svobodo, in to naprej pri politični opredelitvi posameznika in potem logično popolni svobodi in družbenemu (državnemu) okviru, ki bi omogočal manifestacijo vseh potencialov posameznika. Prav parlamentarna demokracija je družbena ureditev,

ki ob pravilnem razumevanju demokratičnosti omogoča, da se znotraj naroda ob povsem nasprotnih svetovno-nazorskih opredelitvah ustvarjajo sinergije. Popolna svoboda izražanja mnenj na prijazen način, v prijaznem okolju, brez nestrpnosti in sovražnosti do drugače mislečih, zagotavlja sinergije nasprotno mislečih v interesu napredka in blagostanja družbe. Svobodne demokratične volitve obdobjo določajo, kateri so tisti pogledi, ki odražajo svobodno voljo večine. Slovenci smo ob dejstvu, da smo majhen narod, edinstveni. Razvijali in ohranili smo svoj jezik, čeprav imamo severno Germane vse do najsevernejše točke Evrope. Zahodno so naši sosedi Romani, ki se širijo vse do jugozahodne točke Južne Amerike. Vzhodno so Ogrji in večji slovanski narodi, ki poseljujejo Evropo in Azijo vse do najvzhodnejše točke Rusije. Za razliko od Rce, ki imajo za soseda le morje in Angleže, pa v Dublinu ne uporabljajo irščine kot prevladujoči jezik. V času največje globalizacije smo dosegli državnost kot najpomembnejši dejavnik narodne identitete ob jeziku in kulturi. Ob vseh teh dejstvih me seveda še bolj kot na začetku odgovora moti polariziranost naroda. Demokracija pomeni tudi sposobnost spoštovanja diametralno nasprotno mislečega. V nobenem primeru sovražstva, ki onemogoča sinergije, napredek in s tem blagostanje naroda.

2. Iz odgovora na prvo vprašanje bom razvijal odgovor tudi na drugega. Ključno se mi zdi prosvetljenje ljudi, in to povsod, v vseh okoljih, kjer živimo. Pomembna je družina, še zlasti vzgoja otrok, ki v vsakem obdobju odraščanja potrebujejo druge vrste nasvetov na drugačen način. Potem so to prijatelji, družba in seveda poklicno okolje. Med ljudmi je treba širiti demonstracijo nekonfliktne konstruktivne komunikacije.

Od ustanovitve Zdravniške zbornice sem stalno njen aktiven član. Zanima me organizacija zdravstvenega varstva, človekove pravice in še posebej pravice bolnikov. Zanima me medicina v povezavi z organizacijo zdravstva, kako bolnikom zagotoviti diagnostiko in zdravljenje v času, ko to potrebujejo. Kako izboljšati rezultate zdravljenja in pri tem ne kar na pamet monopolizirati državnega zdravstva. V Ustavi je marsikatera pravica zelo jasno zapisana, izvedba pa včasih ni enostavna. Govorim o socialni državi, pa tudi o podjetniški svobodi posameznika. Zakaj moramo ob našem bruto družbenem prihodku zbirati dobrodelne prispevke za zdravljenja bolnikov v tujini, ko imamo vendar obvezno zdravstveno (social) zavarovanje? Zakaj moramo za nabave medicinske opreme zbirati dobrodelne prispevke?

Kako se lahko zgodi, da imamo v socialni državi kloteže, ki hladne zime preživljajo na ulici? Vse to so področja, ki me dnevno iritirajo, zato

jim posvečam in jim bom še naprej z znanjem in sodelovanjem, predvsem pa se bom zmeraj zavzemal za popolno svobodo posameznika.

3. Država bi morala biti celoviti servis družbe, ki bi morala vsakemu posamezniku omogočiti najprej razviti vse potencialne, potem pa zagotoviti, da bo vsak lahko čimveč potencialov manifestiral oziroma realiziral. Hkrati mora poskrbeti za tiste, ki nimajo osnovnih predpogojev, da bi sami poskrbeli zase, družba mora v celoti poskrbeti za njihovo kakovostno življenje, da pravica in pravičnost zmeraj premagata krivico in nepravičnost. Ker imamo v Ustavi zapisano, da smo socialna država, mora država omogočiti, da posamezniki manifestirajo vse svoje potencialne in tako prispevajo k zagotovitvi pogojev za socialno državo. V kolikor se to ne zgodi, bomo tudi naprej lahko socialna država le na kredit, kar pomeni socialna država, odvisna od predvidljivih in nepredvidljivih dejavnikov, v vsakem primeru odvisna država z odvisnimi državljani. Prepričan sem, da imamo v državi veliko kompetentnih in ambicioznih posameznikov in skupin posameznikov, ki bi radi, a ne morejo uresničiti svojih potencialov. Naša država oziroma družba po pridobitvi suverenosti ni naredila pravih korakov v pravo smer. Privatizacija, izpeljana na način, kot je bila izpeljana, je vrgla temno luč na vse, kar se imenuje zasebno. Na drugi strani je rastoča skupina pravih slovenskih podjetnikov, slovenskih industrialcev uspela z dejanji in rezultati poslovanja dokazati, da s trdim in poštenim zasebnim delom zagotavlja slovenskim delojemalcem nadpovprečno visoke plače, državi pa davke in prispevke za uresničevanje socialne države, kot je zapisana v Ustavi. Zato si bom na vseh področjih prizadeval za državo v interesu blagostanja družbe in popolne svobode posameznika.

Peter Čeferin je odvetnik od leta 1967, avtor številnih strokovnih člankov, tudi avtor literarnih del. Ukvarja se pretežno s kazenskimi in ustavnimi pravom ter pravom človekovih pravic. V letih pred osamosvojitvijo Slovenije je bil član Sveta za varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin, kasneje tudi podpredsednik Odvetniške zbornice Slovenije in član Državnega sveta Republike Slovenije. V letih 2003-05 je bil uvrščen med deset najvplivnejših pravnikov v Sloveniji.

1. Danes me najbolj moti avtoritarnost aktualnega režima, ki si poskuša podrediti vse: od neodvisnih institucij do medijev, policije, sodstva, tožilstva, gospodarstva do kulture ter umetnosti. V zadnjem času so zamenjali celo nekatere direktorje muzejev in umetnostnih galerij. Ne poznam države, kjer bi izvršilna oblast poslala kriminaliste na Računsko sodišče takoj potem, ko je to sodišče odkrilo sumljive posle, s

Foto: Barbara Čeferin

katerimi je domnevno povezana ta ista izvršilna oblast, kot se je to zgodilo pri nas. Aktualna oblast očitno tudi ne želi imenovati tožilcev, ki jih je predlagal Državno tožilstvo, ker ne želi tožilcev, ki jih ne bi mogla nadzorovati.

Notranjemu ministru ni dovolj, da dela čistke na Nacionalnem preiskovalnem uradu, ker so se nekateri temu upirali, želi spremeniti zakonodajo v smeri, ki bi mu vmešavanje v delo policije omogočala. Policija je pričela izvajati brutalne ukrepe proti mirnim protestnikom, čeprav je pravica do protesta proti protistavnemu in nezakonitemu ravnanju oblasti elementarna človekova pravica, ki je ljudstvu nihče ne more vzeti. V državi, v kateri se sankcionira proteste, je ogrožena demokracija. Ne pomnim, da bi bili od osamosvojitve dalje že priče tako nevarnemu obdobju za varstvo človekovih pravic, kot smo danes.

2. Tako kot doslej, bom javno nastopal proti vsem oblikam kršenja demokracije. Ne razumem ljudi, ki jim je vseeno, kaj se dogaja v naši lepi Sloveniji. Ko vidijo številne zlorabe oblasti, pogledajo v stran. V času volitev, ko bi lahko dosegli spremembo nedemokratične oblasti, pa ne gredo na volitve, ampak pri šankih kritizirajo obstoječo oblast. Samo strumni vojaki vladajoče politične opcije gredo vedno na volitve. Spomnimo se besed Martina Luthra Kinga mlajšega, ki je rekel: "Na koncu se ne bomo spomnili besed naših sovražnikov, pač pa molka svojih prijateljev."

3. Nujno so potrebne predčasne volitve. Neznošen je pogled na ravnanje nekaterih sedanjih poslancev, ki ravnajo v nasprotju z interesi tistih, ki so jih izvolili. Pri tem se poniglavo sklicujejo na prvi odstavek 82.člena Ustave, ki določa, da poslanci niso vezani na kakršnakoli navodila. Ustava ne pozna določila, ki bi poslancem Državnega zbora dopuščal zgolj in samo zadovoljevanja lastnih interesov. Ustava določa, da so poslanci predstavniki ljudstva, nikakor pa ne in samo predstavniki samega sebe.

Pavle Hevka, inženir gradbeništva, je član uprave in generalni direktor družbe 2TDK, zadolžene za gradnjo drugega tira železniške proge med Divačo in Koprom. V času njegovega vodenja družbe sta bili sklenjeni pogodbi za glavna gradbena dela na največjem gradbenem projektu v Sloveniji. Izobrazbo je nadgradil z magistriranjem iz ekonomskih in poslovnih ved, trenutno pripravlja doktorat s področja ekonomije. Je predavatelj in avtor številnih strokovnih člankov.

1. Prav gotovo me najbolj moti sprtnost naroda, za kar so odgovorni tudi vodilni ljudje. Zdaj so časi, ko moramo biti celoviti, enotni in zgodovinsko zacepljeni, kajti zahtevnost obdobja, v katerem živimo današnje generacije, je resnično previsoka, da bi se z njo lahko soočali z nešetih barikad zasebnih in strankarskih interesov. Država Slovenija mora imeti en sam močan in združen interes, in sicer blagostanje in

svobodo za vsakega posameznika, ki živi v naši deželi, naši SKUPNI SLOVENIJI!

2. Kot generalni direktor podjetja 2TDK sem predvsem odgovoren za to, da se izgradnja drugega tira med Divačo in Koper odvija po načrtih in preda v promet v letu 2026. Transparentnost poslovanja in osebna integriteta vsakega zaposlenega v naši družbi sta garant za to, da bo ta največji projekt v zgodovini naše mlade države udejanjen in predan v promet v predvidenem roku in da bo našim prebivalcem ter tujim obiskovalcem, poslovnežem omogočil hitrejšo in udobnejšo potovanje ter poslovanje; našemu edinemu morskemu oknu v svet - Luki Koper - pa zagotovil rast in razvoj, ki si ju taka organizacija vsekakor zasluži. Kot predsednik Nadzornega sveta DARS d. d. bom vztrajal pri visokem nivoju vzdrževanja avtocestnega križa in krajšanju zastojev z možnostjo obračanja in prehoda na obvozne državne ceste, seveda s pomočjo novoustanovljene avtocestne policije. Veliko naporov bom vložil tudi v izgradnjo 3. razvojne osi in 2. cevi karavanškega predora. Avtoceste in njihovo upravljanje s strani DARS d. d. naj postane kar najbolj prijazno za uporabnike.

Kot predsednik Turistične zveze Slovenije pa si seveda želim ponovni razcvet turistične panoge, katere dejavnosti so bile na tako krut način prekinjene zaradi epidemije. Prostovoljke in prostovoljci, ki predano delajo za dobrobit našega skupnega turističnega razvoja, so srčika številnih raznolikih turističnih dejavnosti, ki so lahko v ponos vsem nam, zato si vsi ti turistični zanesenjaki zaslužijo en res velik HVALA, ker ustvarjajo prihodnost vsem nam in našim nadobudnim naslednikom!

3. Vem, da ne bom razkril ničesar novega, a naj poudarim tisto, kar je, ne glede na vse, kar se v tej državi dogaja, najpomembnejše, in to so naši ljudje. Njim je treba zagotoviti varno streho nad glavo, zdravo hrano in svežo pitno vodo, odličnost izobraževanja za mlade ter varno in opolnomočeno bivanje za starejše generacije. In svobodo za vse. Še vedno me prizadene, ko v Sloveniji, ki je tako bogata, vidim brezdomce, ki životarijo z napaberkovano miloščino, kar je za našo državo nedopustno! Vsak, ki kakorkoli prispeva k rasti in razvoju te države in vsak, ki v njej živi pošteno življenje, mora biti cenjen in spoštovan, za ranljive skupine ljudi pa je treba poskrbeti na najvišjem nivoju, vrednem človeka.

Vesna Humar je novinarka in urednica. Trenutno dela kot novinarka in kolumnistka dnevnega časopisa Primorske novice. Del svojega poklicnega časa pa namenja Novi Gorici, Evropski prestolnici kulture 2025: je urednica in soavtorica zmagovalne prijavnice knjige, ki je mestu vrtnic prinesla prestižni naziv.

1. Zadnjič sem tako ob kavi, sredi trga, slišala tisto Mlakarjevo o Karletu Špacapanu, torej o klenem Primorcu, ki svojega vina ni hotel dati ne fašistu ne nacistu, a ga je rad dal partizanu. Dokler seveda partizan ni postal zadržni funkcionar – takrat je takoj spet zaklenil klet. Moti me vzdušje, v katerem se igramo naše in vaše, ko frakcijska pripadnost šteje več od iskrenega, toplega človeškega poguma. Moti me politika, ki to vzdušje uporablja in zlorablja, namesto da bi ga presejala. Moti me to umetno vračanje nazaj, ki ga v posledici prej opisane zablode opisujemo kot tradicijo, ampak je v resnici čisto običajen strah pred prihodnostjo. Moti me vsaka zgodba o presežkih sposobnega znanstvenika, umetnika, gospodarstvenika, ki se v tem kolesju obupa sprijazni bodisi s povprečnostjo bodisi s

selitvijo. In moti me sovražni odnos do beguncev, zelo. Ker smo kot skupnost zgolj to, kar smo v svojem odnosu do najmanjšega in najšibkejšega, je sovražnost in boleč simptom naše kolektivne izgube občutka za človeka, naše pozabe dejstva, da brez ljudi ni države.

2. Ko smo pisali kandidature za Evropsko prestolnico kulture, smo slišali veliko lepega, a tudi veliko hudega. Evropska komisija nam je naziv podelila, ker smo se soočili z obojem. Posamezniki, ki so zvesti svojim idejam in vztrajni pri svojem delu, ki so naklonjeni podobnostim in drugačnostim, me navdušujejo na vsakem koraku. Ob tem pa me včasih potrejo pojavi, za katere bi si človek mislil, da so že zdavnaj na smetišču zgodovine: nacionalistični izpadi, strašljivo nepoznavanje zgodovine in geografije, predsodki in skrajno sebična neodgovornost. Živim pač na meji in na meji se običajno veliko bolj izrazito pokažeta dobro in hudo. Edino, kar (si) lahko obljubim je, da bom s svojim pisanjem in drugimi dejavnostmi ostala na meji. In ostala na strani lepega. Sožitje, dialog, medsebojno spoštovanje, odpiranje obzorij, rast razumevanja... morda zvenijo kot floskule, a so vrednote, ki so ključne za evropski mir. In mir je, tako ali drugače to, kar najbolj potrebujemo.

3. Mogoče je sprememba precenjena beseda. Seveda čas zahteva nenehno prilagajanje in, kot zapisano zgoraj, je pot nazaj nevarna reč. Ampak osnovna naloga vladajočih je upravljanje javnega interesa. Vlada je, tako kot svoboda, glagol. »Spremembe« so običajno ključna beseda v predvolilnem boju, spremembe so tržna niša, primerjalna prednost, ki naj bi nove vladajoče ločila od sedanjih in prejšnjih. Ampak država ne more živeti od volitev do volitev. Ohranjati in krepiti mora podсистeme, v katere se stekajo izkušnje in iz katerih prihaja napredek. To je torej prvo: naj vladajoči pustijo znanstvenikom, javnim uslužbencem, inženirjem, policistom, sodnikom, učiteljem, novinarjem, da v miru opravljajo svoje delo. Naj nehajo podirati temelje samo zato, da se potem lahko obmetavajo s kamni iz ruševin. In drugo: naj se zavežejo k spodobni ravni javnega dialoga, da se bomo o izobraževanju, zdravstvu, varovanju okolja, gospodarskih strategijah sploh lahko dostojno pogovarjali kot ljudje.

Imate dejavnost? Si želite novih strank, več kupcev vaših izdelkov ali več naročnikov vaših storitev? Tukaj je pravi prostor za vas! Vaš oglas bo vsak mesec dosegel **25.000** gospodinjstev na Obali! Pokličite nas na **040 600 700** ali nam pišite na **marketing@obalaplus.si** in izvedeli boste prednosti oglaševanja v časopisu in na spletnem portalu **www.obalaplus.si**

OBALA
časopis in portal
s pogledom na morje **plus**

AVDITORIJ PORTOROŽ: DOBRODOŠEL NAZAJ, PRIMORSKI POLETNI FESTIVAL!

Matej Sukič

Pred gledališkimi ustvarjalci, glasbeniki, stand up komiki in nasploh pred vsemi, ki za udejanjanje svojega poslanstva potrebujejo občinstvo, je pomembno poletje. Raznih zoomov, virtualnih dvoran in platform za pretakanje vsebin imajo dovolj. Vsi omenjeni – in ne samo oni, tu so še »svobodnjaki«, tehniki, organizatorji dogodkov – potrebujejo odzive. Potrebujejo povratno informacijo, ali so skladbo dovolj dobro naštudirali, da je navdušila, ali je šala dovolj slana, da nasmeje, ali je predstava dovolj kakovostna, da si zasluži stoječe ovacije. V tem pogledu je ponovno sodelovanje med Gledališčem Koper in Avditorijem Portorož v okviru 28. Primorskega poletnega festivala, več kot dobra novica za vse: nastopajoče, občinstvo in organizatorje.

Gledališče Koper in Avditorij Portorož sta kot dva stara prijatelja, ki sta se po dolgih letih spet srečala in sedla za isto mizo. Najprej sta malo kramljala o vremenu, dnevni politiki in športu, nato sta se kmalu zavedala, da že kujeta nove načrte, in da v bistvu spet začneta tam, kjer sta pred leti končala. Brez zamer in nepotrebne govoričenja. Za njuno dobro in dobro celotne skupnosti. Hja, večina rešitev (in po drugi strani tudi težav) nastane v dogovoru (ali v sporu) med dvema. Očitno sta stara prijatelja iz Kopra in Portoroža tokrat le našla skupni jezik. Vsak od njiju bo opravil svoje delo; prvi bo zagotovil vsebino, drugi prostor, skupaj pa bosta zavihala rokave pri organizaciji in marketingu. Verjetno nihče ne more natančno napovedati končnega rezultata, toda verjamemo,

da bo ta boljši kot nič in da nas v prihodnosti čaka še več sadov, ki bodo plod njunega sodelovanja.

28. Primorski poletni festival v Avditorij Portorož prinaša za vsakogar nekaj. V naslednjih vrsticah se bomo najprej osredotočili na predstavo Krst pri Savici (France Prešeren) v režiji Katje Pegan, ki bo slovesno odprla festival in bo hkrati tudi osrednji del proslave ob 30. Dnevu državnosti; skupaj jo pripravljajo štiri obalne občine. Predstava ima video uvod, ki deluje zelo filmsko, da ne rečemo hollywoodsko, nato se nadaljuje z igro na odru. Gre za drugačen, a zelo zanimiv in privlačen koncept, ki bo navdušil tako ljubitelje filma, kot tiste, ki prisegajo na klasično gledališče. Navdušuje tudi igralska zasedba: Aleš Valič, Mojca Partljič, Anja Drnovšek, Rok Matek; mladi nadobudni igravec

Mak Tepšič ter plesalci na čelu s koreografom Miho Krušičem so zagotovilo za spektakel epskih razsežnosti. Temu bo svoje dodala še glasba, ki je nastala izpod peresa maestra Patrika Grebla: »Katjinih izzivov sem že vajen in se jih vedno razveselim. Časa tokrat ni bilo veliko, saj sem k projektu pristopil med zadnjimi. Otvoritveni film v hollywoodski slogu je bil tedaj že posnet in tudi glasbeno opremljen, zato je bilo takoj jasno, da mora predstava ohraniti glasbeno vzdušje, ki Franceta Prešerna najbrž prvič postavlja ob bok prvoserijskim visokoproračunskim produkcijam Netflixu. Odločili smo se tudi, da v kuliski glasbi ne bomo uporabili kakih slovenskih ljudskih napevov, a da nekaj slovanskega začutimo šele v songih.« je povedal Greblo. Premiera slovenskega nacionalnega epa bo v okviru proslave v četrtek,

V GOLDEN LOGGIO NA VRHUNSKO KAVO

Na stolp po razgled, v galerijo na razstavo, v stolnico že kaj kmalu na koncert!

Moderne ali nad Koprmo narekuje gnečo na cesti in živahen utrip v mestu. Hitim, ob trinajstih sem z gospo **Lorelo Dobrinja** dogovorjena na kavi v tako zelo pogrešani loži – prenovljeni **Golden Loggi**. Zapeljem v novo parkirno hišo Belveder - mimogrede, prva ura je brezplačna, avto pa ostane prijetno hladen – in se čez gradbišče nastajajočega Muzejskega trga mimo Pokrajinskega muzeja, ki v svojo notranost vabi s pomenljivim napisom Koper – Capodistria 1500 let, po Kidričevi z urnim korakom povzpem do Titovega trga. Postanem, sedaj se mi res ne mudi več. Večina mimoidočih sklonjenih in zatopljenih v svoje misli, telefone in opravke niti opazi ne, kako je s soncem obsijano srce starega mestnega jedra veličastno. Drži, res ni lepšega in prikupnejšega trga med Benetkami in Dubrovnikom. Tu se je čas ustavil, kaj ko bi se za trenutek tudi mi, saj je vendar poletje.

Ob vstopu v ponovno odprto najstarejšo mestno kavarno v Koprnu me prijazno pozdravi mladenič in me pospremi do mize v notranjem delu kavarne, ki so jo odeli v zemeljske in nežne pastelne barve. Kmalu po njegovem odhodu vidno srečna prisede nova najemnica in ob zares vrhunskem espresso in sveže iztisnjeni lično dekorirani limonadi se zatopiva v prijeten pogovor.

Začniva na začetku. V gostinstvu in turizmu ste doma. Kaj vas je gnalo k prijavi na natečaj za najem kavarne v koprski loži?

»Res je, v turizmu sem domača. Odraščala sem v družini, ki se je z gostinstvom preživljala, tako se že od svojih najstniških let dalje sukam okrog šanka in miz. Odkar pomnim, sem rada v družbi gostov. Svojo poslovno pot sem sicer nadaljevala v turizmu in hotelirstvu, torej v drugih turističnih segmentih. Povsod, kjer sem delovala, sem stremela k novim izzivom in ustvarjanju dodane vrednosti produktom in storitvam, ki sem jih oblikovala skupaj s sodelavci. Ko se danes ozrem nazaj, se mi zdi, kot da me je loža poklicala. Z

Foto: Tjaša Gnezda

zaključkom sodelovanja v Lipici, ki je bil en mojih največjih poslovnih izzivov, in na ustvarjeno tam sem izredno ponosna, se je zavrtela karantena in z njo nekoliko mirnejše obdobje na Bernardinu, ki je v meni zbudilo željo po nečemu več. Še neoddana kavarna v koprski loži je v meni porodila nemir in začela sem se posvečati tej beneško gotski stavbi, ki je kar klicala po novi, a tako rekoč stari vsebini. In zato sem danes tu. Z mlado in zagnano ekipo bomo kavarno vrnili v življenje, ki ga piše že od leta 1846, ko so v takratni Caffè del Loggia prvič postregli željne kave in sproščene klepete.«

Od kod ime Golden Loggia?

»Koprška loža je zlato, je biser, kakršnega ni mogoče najti nikjer drugod po Sloveniji, saj je edina ohranjena. In na to bodimo ponosni. Kajti, če želimo doživeti takšen trg, se moramo odpraviti vsaj do Benetk ali še globlje v Italijo in vsi gostje, ki prihajajo k nam od tam, so nad to krono starega mestnega jedra navdušeni,

domačini pa se bogastva, ki ga imamo pred nosom, morda ne zavedamo dovolj. Od tod lahko pogledujemo na vrvež, ki se odvija na trgu, kulisa pa nas popelje daleč v preteklost. Zato Zlata loža – Golden Loggia. In močno si želim, da bi ji tudi z izbranim imenom vrnili, v zadnjih letih nekoliko izgubljen, sloves.«

Kakšno zgodbo boste pisali?

»Naša zgodba izhaja iz tega, kar je loža nekdaj bila; stičišče družabno-socialnega, intelektualnega, kritičnega, vsakodnevnega, pa tudi ležernega življenja, zato mora v osnovi ostati kavarna – sodobna kavarna s pridihom tradicije, kjer bomo z butično linijo kave in kavarniško postrežbo zadovoljili tako izbirčne poznavalce kave kot tudi lokalnega gosta, ki želi dobro kavo po pravični ceni. Zavedamo se, da ima kava v tem prostoru izreden pomen in tradicijo, zato bomo ponudili veliko izbiro različnih vrst kave. Kavarniški dopoldan smo v nadaljevanju želeli povezati s popoldanskim preživljanjem časa ob

LOGGIA
COFFEE & WINE BAR

Lorela Dobrinja, nova najemnica kavarne Golden Loggia in vodja kavarne Alen Gustinčič

Foto: Tjaša Gnezda

dobrem aperitivu ali kozarcu vina in tako dodati še pridih 'lounge bara'. To vzdusje, ki ga vsi iščemo v Trstu, v Italiji nasploh, želimo pričarati doma. Vsekakor pri ponudbi ne moremo mimo sladkih grizljajev, ki jih kreira mlada lanskoletna tekmovalka šova MasterChef Slovenije, iskriča in inovativna domačinka **Ana Potočnik**. Skupaj z njo smo zasnovali svojo ekskluzivno linijo sladice. V ospredje postavljamo sveže in lokalno; pite/krostate s svežim sezonskim sadjem, zavitke, ne bo manjkala niti priljubljena millefoglie. Sladice bodo povezane z lokalnimi običaji in prazniki, vsaka sladica je zasnovana kot zaokrožena celota. Počaščena sem, da je kakovostno vinsko karto, ki se osredotoča na vinarje iz slovenske Istre, oblikoval velik poznavalec in kulinarčni entuziast **Sašo Dravinec**. Programu vin bomo dodali prigrizke istrskih dobrot, v nadaljevanju pa tudi zajtrke, bruncha in preproste kreativno zasnovane sezonske krožnike. Fuzija kavarne in lounge bara bo tako dobra zgodba za vse.«

Nadejamo se lahko tudi kulturno – umetniškega, družbenega in družabnega dogajanja.

»Vsekakor se želimo povezati s kulturnimi in izobraževalnimi ustanovami, z lokalnimi društvi in skupaj z njimi oblikovati vsebino lože. V zimskih mesecih, ko je dogajanje preneseno v notranost, se veselimo kulturnih in literarnih

Foto: Tjaša Gnezda

večerov, predstavitev knjig, okroglih miz z zanimivimi sogovorniki. Upamo na posluš in sodelovanje z Univerzo na Primorskem, ki domuje v sosednji stavbi, knjižnico, gledališčem in galerijo nad nami, s katero že tkemo vez. Odprti smo za vsakršno sodelovanje, zato vabim širšo javnost, da pristopi z idejami, kako še popestriti dogajanje na trgu in v loži. V tako imenovanem izven sezonskem obdobju pripravljamo program degustacije kave in če bo zanimanje tudi čajev. Želimo si pustno rajanje pripeljati na Titov trg. V spomladanskih mesecih, bomo prireditve ob občinskem prazniku podprli tudi v kavarni. Med poletjem pa bomo ob koncih tedna stremeli k izpeljavi koncertov mladih, še neveljavljenih glasbenikov in seveda bili kulinarčna podpora vsem poletnim festivalom. Predvideni so tudi dogodki v sodelovanju z Zavodom za mladino kulturo in turizem. Zaradi obiska turistov je poletje čas, ko se bodo tu lahko predstavili lokalni pridelovalci vin, oljčnega olja in drugih lokalnih dobrot, obrtniki in umetniki – Golden Loggia bi s takšnim pristopom postala prezentacijska platforma mesta. Vsekakor mora ta prostor postati sestavni del dogajanja v starem mestnem jedru, saj ima prepomembno pozicijo in vlogo.«

Ob koncu najinega pogovora se dotakniva še interierja prenovljene kavarne. Čemu ste pri notranjem opremljanju sledili?

»Pri prenovi smo sledili dejstvu, da ima loža že sama po sebi zelo povedno arhitekturo, ki je ne gre dodatno kičiti. Prostor nikakor ni potreboval težkih invazivnih elementov, saj nagovarja že sam po sebi. Če se v kavarno usedete, uživate v tem, kar vidite pred njo in v tistem, kar čutite v njej. Prav zato smo se odločili za elegantno pohištvo v svetlih, zemeljskih in pastelnih tonih, ki prostoru dajejo toplino. Z interierjem smo želeli pričarati sproščeno in umirjeno počutje v dnevni sobi tega čudovitega dela našega obalnega mesta.«

Z gospo Dobrinja se posloviva in poletno odkrivanje a Plathee Communis – mestnega trga nadaljujem v zgornjih prostorih lože. Ti so bili skupaj s stopniščem k stavbi prizidani ob koncu 17. stoletja. Z nadzidavo in prizidavo je loža dobila današnjo podobo. Nekoč je v teh prostorih domovala koprška filharmonična družba (orkester in zbor), danes pa prostore polnijo razstave v organizaciji **Obalnih galerij Piran**.

Kustosinja in muzejsko svetovalko Tatjano Sirk povprašam, kaj nam bodo na ogled postavili to poletje?

»Trenutno si je v **Galeriji Loža** še mogoče ogledati abstraktno fotografsko razstavo umetnika, ki se podpisuje s kratico DK, naslovljeno Scotoma. Širšo javnost ob zaključku razstave, ki bo v nedeljo, 27. junija ob 11h,

€ Maja Orel Jakič

5
MAKRO
GRADNJE

GEOTIM
www.geotim.si

Geodetske storitve

Geotim 89 d.o.o. Vojkovo nabrežje 4, 6000 Koper
tel.: 041 600 145 mail: aljosa@geotim.si

toplo vabimo na javno vodstvo po razstavi z umetnikom in kustosinjo Marijo Skočir. Vodenje je, tako kot vsi obiski galerije, brezplačno. Sledi osebna razstava koprškega umetnika **Tilna Žbone**, ki zajema opus najnovejših slikarskih del v prostorskem prepletu s sodobno tehnologijo. Njena otvoritev se bo zgodila 2. julija 2021. Avtor z razstavljenimi deli ostaja na pozicijah, ki si jih je zastavil na začetku svoje umetniške poti, ko je v svojem delu povezoval klasične slikarske postopke s spoznanji novomedijskih praks. V septembru pa bodo prostore galerije zopet napolnile fotografije. Z razstavo Lumen se bo predstavila domača avtorica, novinarka in nekdanja odgovorna urednica na nacionalni televiziji Koper – Capodistria, **Nataša Segulin**. Serija fotografij je bila pred leti posneta v propadajoči stavbi servitskega samostana iz 15. stoletja. V Kopru bo tako prvič predstavljen cikel v celoti z zanimivo avtorsko prostorsko postavitvijo. »

Obalne galerije Piran se povezujejo s prenovljeno kavarno pod vami.

»Drži. Obojestranski interes je, da bi se hiša bolj povezala. Sklenili smo dogovor, da bomo vsakega pol leta predstavili eno likovno delo iz naše stalne zbirke, ki bo kot oprema viselo v notranjosti kavarne. Imamo namreč bogato zbirko likovnih del, ki so na hrambi v depoju in

tako skriti očem javnosti. Poleg tega pa se tudi mi veselimo skupnih dogodkov, ki bodo sledili želji po povezovanju in soustvarjanju dogajanja v jedru mesta.«

Dan se preveša v popoldan. Senca, ki jo mečeta Armeria in Foresteria, že nudi prijeten počitek na kamnitih klopcah pod njima. Povzpem se na zvonik, nekdanji mestni stolp. Spomnimo, mestni stolp, ki je zgleden primer romanske utrdbene arhitekture, v sebi skriva veliko dragocenost – zvon Sv. Nazarija, ki je **najstarejši delujoči zvon v Sloveniji**. Iz livarne mojstrov Jakoba in Nikolaja je leta 1333 prispel iz Benetk.

Spustim se nazaj na trdna tla. Ob vstopu v stolnico pristopi vodja projekta postavitve orgel, k nam pripeljanih iz koncertne dvorane Tonhalle v Zürichu, **Miran Bordon** in z velikim žarom prične pripovedovati o instrumentu, ki bo Kopru prinesel mednarodno prepoznavnost v glasbenem svetu. Pogledujeva proti na novo zgrajenem koru, za gradbenim odrom že lahko vidim nekaj nameščenih piščali znamenitih orgel.

»To so orgle, ki so povezale Pariz, Zürich in Koper. Želimo si, da bi Koprčani, pa tudi širša slovenska javnost razumela, kako velik projekt je v fazi izpeljave in kako velikega bogastva bomo deležni v Kopru. Šeststo let mineva odkar je zabeležen prvi podatek o orglah v Kopru in zanimivo je dejstvo, da je ob koncu 18. stoletja

tukaj donelo celo 8 orgel. In ponovno se je zgodila renesansa, saj bodo prav tu jeseni zaigrale piščali enih izmed najbolj prepoznavnih evropskih orgel, ki jih je zasnoval svetovno znani francoski organist in skladatelj, žal lansko leto preminul, Jean Guillou. Velike 4 manualne simfonične orgle s 68 registri bodo po številu piščali največje orgle v Sloveniji. Pravkar jih nameščamo v ta historično bogat ambient, ob slikarske mojstrovine Vittoreja in Benetta Carpaccia. To je projekt, ki teče izven institucionalnih okvirov in združuje velike entuziaste z različnih področij.«

V roko sežem gospodu, ki se poslovi z besedami »Se vidimo jeseni, ko bodo tu, na novi lokaciji, doživele svoj debi.« Vrnem se na trg. Krivico bi mu naredila, če se ne bi dotaknila še Pretorske palače, ki nagovarja s svojim bogatim pročeljem ter njenega po videzu diametralno nasprotnega dvojčka Armerie in Foresterie.

Gospo **Andrejo Čmaj Fakin** z Zavoda za mladino, kulturo in turizem Koper, upravljalcem Turistično-informacijskega centra, ki deluje v pritličju Pretorske palače, pobaram o novostih, ki jih pripravljajo.

»Trenutno smo v fazi prenovitve Turistično informacijskega centra Koper, ki bo končana še pred glavno turistično sezono. V TIC-u bo po novem zaživela tudi trgovina, kjer bomo obiskovalcem poleg promocijskih materialov

ponudili tudi produkte lokalnih pridelovalcev, kot so lokalna vina, oljčna olja in drugi domači lokalni proizvodi. To je ena od novosti, ki jo za letošnjo sezono pripravljamo v Kopru. Jutri pa ne pozabite na obisk nove kulinarne prireditve **Altroke Istra Gourmet Festivala**, ki se bo med 11. in 22. uro odvijal na dvorišču Vinakoper.«

Pohajkovanje po Titovem trgu zaključujem z vtisi slovenske umetnostne zgodovinarke, konservatorke svetnice, likovne kritičarke in pedagoginje, prof. dr. **Sonje Ane Hoyer**, ki je na Zavodu za varstvo kulturne dediščine v Piranu vrsto let vodila raziskave najstrožje zavarovanega ambienta osrednjega mestnega prostora v Kopru. Na osnovi spomeniškovarstvenih izhodišč so bile prenovljene vse stavbe tržnega plašča, med njimi zadnji Armeria in Foresteria. Pod izvedbo prenovitve se podpisuje **gradbeno inženirsko podjetje Makro 5 gradnje**.

»O zgodovinskem razvoju osrednjega mestnega trga s stavbami mestne in cerkvene uprave od 13. st. do našega časa je bilo že veliko napisanega. Navkljub predelavam v baročnem času, je prostor ohranil beneško gotski značaj izjemno kvalitetnega dvoranskega mestnega trga. Za prenovitvene projekte posameznih stavb so bile izvedene številne arheološke in stavbne raziskave, ki so na osnovi najdb pomenile konservatorsko podlago za nadaljnjo pripravo

projektne dokumentacije. Prvi konservatorski programi so iz 80-ih let preteklega stoletja, naslednji iz v 90-ih in zadnji po letu 2000, ko smo pričeli snovati projekt prenovitve Armerie in Foresterie, ki sta bili v nizu starejših stavbnih zasnov v 18. stol. temeljito predelani. Takrat so bile v notranjini odkrite in kasneje prezentirane najdbe starejših stavbnih faz beneško gotskega časa. Na ta projekt sem izredno ponosna prav zaradi upoštevanja prezentacije starejših stavbnih faz tako pri projektantih, kakor tudi pri izvajalcih in investitorjih. Šlo je za izjemno uspešno sodelovanje vseh vključenih v procesu projekta prenovitve z upoštevanjem sodobne konservatorske doktrine - prepleta starega z novim. V stavbi umeščena Univerza na Primorskem je trg oživila in ga povezala z akademskim svetom. Spajanje sodobnega in historičnega je po odprtju Armerie in Foresterie zaznala tudi stroka in podelila Zlati svinčnik za arhitekturo, izdali pa smo tudi obsežno monografijo, ki v štirih jezikih predstavlja projekt prenovitve od raziskav do zaključene izvedbe.«

Torej, ko boste prihodnjič zavili na to »prečudovito mediteransko piazza«, kot je Titov trg poimenovala dr. Hoyerjeva, se ustavite in ponovno odkrijte lepote in dobrote, ki jih ponuja.

Prof. dr. Sonja Ana Hoyer, umetnostna zgodovinarica, konservatorka svetnice, likovna kritičarka in pedagoginja.

SLIKAR SAFET ZEC V PIRANU

Petra Mežnarc

Že od marca si lahko ogledate eno najlepših razstav v Piranu, razstavo velikega umetnika in slikarja Safeta Zeca.

Zec je cikla Objemi in Exodus ustvarjal zadnjih 20 let, navdahnjen z globokim spoštovanjem do sočasnih tragičnih dogajanja, še zlasti do tragedije v Srebrenici, do žalostne ljubzenske zgodbe Boška in Admire in do sodobne globalne migrantske problematike, s poudarkom na otrocih kot najbolj nedolžnih žrtvah.

Cikel Objemi v celoti posveča 37 slik tragični zgodbi Admire in Boška, ki ju imenujejo tudi sarajevska Romeo in Julija. Njuna ljubzenska zgodba se je namreč končala na Vrbanškem mostu v Sarajevu, ko je ostrostrelec ustrelil oba. Admira in Boško sta še teden dni mrtva in objeta ležala na mostu, saj je bilo v tistem času prenevarno, da bi ju šli iskat. Boško je bil Srb, Admira pa Bosanka.

V ciklu Exodus pa umetnik posveča 13 slik nesmislu vojne in žalostnim usodam sodobnih migrantov.

Ob razstavi pa je bila tudi premiera uprizoritve Premišljevanja iz cikla Objemi Safeta Zeca, sestavljena iz monologa Toneta Partljiča, plesa

SAFET ZEC, življenjepisa

Zec (1943, Rogatica, BiH) je diplomiral in končal slikarsko specialko na beograjski akademiji in je bil že v osemdesetih letih uveljavljen tudi v tujini. Leta 1992 se je zaradi vojne preselil iz Sarajeva v Udine in kasneje v Benetke. Ves ta čas ustvarja slike in grafike, ki jih je predstavil na več kot sto razstavah v Evropi in ZDA ter prejel številne nagrade.

in glasbe. S čustvi nabita predstava ni pustila nikogar ravnodušnega. Zgodbo Admire in Boška smo podoživeli prav vsi obiskovalci in marsikoga je ganila v dno duše, da je potočil solzo, tudi sam mojster Safet Zec je ostal brez besed.

Premiere so se udeležili tudi predstavniki treh največjih verskih skupnosti v Sloveniji, koprski škof Jurij Bizjak, mufti Islamske skupnosti v Sloveniji Nedžad Grabus in paroh Pravoslavne cerkve v Kopru Tomo Čirković.

Safet Zec: »Vesel sem, da so moje slike v Piranu, resnično sem izjemno hvaležen za razstavo, saj se še vedno nenehno sprašujem, kaj ljudi pripelje do takih dejanj, da ubijajo.«

Koprski škof Jurij Bizjak: »Včasih slišimo, da nič več ni sveto. Današnji dan izkazuje nasprotno. Za vsako sliko je najmanj 100 zgodb. Ne žalujte, ker ste jih izgubili, temveč se veselite, ker ste jih imeli.«

Mufti Islamske skupnosti v Sloveniji Nedžad Grabus: »Safet Zec skozi jezik likovne umetnosti prikazuje veliko trpljenje, njegove slike govorijo o človeških tragedijah in ljubezni. Ljudje so moramo naučiti odpuščati in verovati.«

Paroh Pravoslavne cerkve v Kopru Tomo Čirković: »Sem otrok iz Bosne in poznam tamkajšnje zgodbe. Žal ta dogodek z Admiro in Boškom ni edini, pomeni pa veliko za vse nas. Admira in Boško s sporočilom, da moramo pustiti vsem ljudem na svetu živeti, ne glede na versko prepričanje, ostajata za vedno z nami.«

Razstava je na ogled na osmih razstaviščih; v Piranu v štirih cerkvah in krstilnici, Gledališču Tartini, Tartinijevi hiši in Portorožu v nekdanjem skladišču soli Monfort.

40 LET FESTIVALA MELODIJE MORJA IN SONCA

Avditorij Portorož bo 10. julija 2021 organiziral jubilejni 40. festival Melodije morja in sonca. Novost, ki jo prinaša letošnja prireditev, je ta, da bo predstavljenih 12 skladb in ne več 14. Festival bo predvajan v neposrednem prenosu na prvem programu Televizije Slovenija, na Radiu Koper in Prvem programu Radia Slovenija.

Nacionalni festival zabavne glasbe Melodije morje in sonca prirejajo že od leta 1978. Ljubiteljem glasbe je dal več kot 70 nepozabnih glasbenih večerov. V živo si ga je ogledalo preko 80 tisoč obiskovalcev.

Na letošnjem festivalu bodo nastopili: Boštjan Pertinač, Eva Boto, Gal Gjurin in Manca Fekonja, skupini Gedore in Platana, Rok Ferengja in Erosi, Saša Lešnjek, Sebastian, Samuel Lucas in Maja Založnik, Tatjana Mihelj, Teo Collori in Franco Ceroici ter Tomaž Hostnik.

Organizacijski odbor je imel možnost povabiti 3 izvajalce, med njimi so: Teo Collori in Franco Ceroici, Samuel Lucas in Maja Založnik ter Eva Boto. Izmed 74 prispelih pesmi na razpisu je bilo izbranih najboljših 9.

Kot je na novinarski konferenci povedal v.d. direktorja Avditorija Portorož Borut Bažec, je letošnja novost tudi ta, da so za glasovanje strokovnih žirij razvili novo spletno aplikacijo, na podlagi katere so izbrali skladbe za festival. »Tokrat občinstvo pri glasovanju ne bo sodelovalo, zmagovalce bo določilo glasovanje strokovne žirije, glasovanje izbranih radijskih postaj in telefonsko glasovanje«, je poudaril Bažec. Pojasnil je tudi, da bo program enovit brez prekinitev.

Ponovno bodo podeljene denarne nagrade v višini 500 evrov za najboljšo besedilo, glasbo, izvedbo, in nagrada Danila Kocjančiča za obetavnega avtorja oz. izvajalca. Velika nagrada MMS v vrednosti 3000 evrov bo podeljena v sodelovanju s Turističnim združenjem Portorož.

Uvodni večer se bo pričel tako, kot se je do

sedaj in bo pripadal zmagovalcu zadnjega festivala. Bomo pa prvič slišali preplet zmagovalne skladbe Tinkare Kovač: Bodi z mano do konca, in 2B: Kot morje, ki je prejela nagrado Danila Kocjančiča.

Voditelja festivala bosta Lorella Flego in Mario Galunič, ki veljata za najbolj priljubljen voditeljski par MMS-ja. Po nastopu vseh 12 tekmovalcev sledi glasovanje, ki bo trajalo natanko 10 minut. Med glasovanjem bo za gledalce in poslušalce

sedaj in bo pripadal zmagovalcu zadnjega festivala.

pripravljeno presenečenje. Zaključek prireditve bo okronal ognjemet v Portorožu, s katerim bodo opolnoči počastili jubilejno 40. obletnico festivala.

Ob tej priložnosti so predstavili tudi uradno vino letošnjega festivala, malvazijo letnik 2020. Ob tem je direktor Vinakoper Borut Fakin dodal, da bodo vsem, ki bodo kupili vstopnico za festival, podarili kupon za brezplačno degustacijo vin.

AVDITORIJ
PORTOROŽ - PORTOROSE

43. PIRANSKI GLASBENI VEČERI

Serate musicali piranesi

1. 7. - 8. 8. 2021

Križni hodnik Minoritskega samostana, Piran
Chiostro del Convento di San Francesco, Pirano

2. 7.

ob/alle 21.00

Opera noč

La notte dell'opera

Nastopili bodo/Con:
Simfonični orkester, solisti in zbor Opere Slovenskega narodnega gledališča Maribor./Orchestra sinfonica, solisti e coro dell'Opera del Teatro Nazionale Sloveno di Maribor.
Dirigent/Direttore: Simon Krečič.

Valentina Sancin

NAVALA TRŽAŠKIH KUPCEV ŠE NI

Bencin, med, meso, sadje in zelenjavo, krmila za živali, otroška oblačila, vljudnost, nasmeh in domače okolje so do preteklega tedna pogrešali Tržačanke in Tržačani, ki so pred pandemijo redno zahajali po nakupe v Sežano.

Okdar lahko prebivalci obmejnega pasu ponovno prosto prehajajo mejo (do 60-kilometrsk razdalje od doma), pa še ni bilo opaziti pričakovanega navala kupcev, gostov in strank. Včeraj smo obiskali več trgovin tega obmejnega mesteca, prepričani, da bo v velikih prodajalnah stala običajna sobotna vrsta italijanskih državljanov, a smo kmalu opazili, da se naša pričakovanja ne bodo izpolnila.

Sadje, zelenjava in med

»Nekaj več kupcev je bilo v teh dneh, a ne toliko, kolikor jih je bilo ob sobotah pred pandemijo.« je povedal Boštjan Trobec iz Štanjela, ki na sežanski tržnici prodaja med.

Trobec meni, da se je marsikdo pri prilagajanju izrednim razmeram privadil na domače okolje in se odločil, da se ne bo več odpeljal do Sežane. »Rezultate prostega prehajanja meje bomo lahko ocenili šele čez nekaj mesecev,« je prepričan.

Nekoliko bolj pozitivno pa gleda na prihodnost Lilijana Žnideršič iz Koprca, ki že vrsto let prodaja povrtine na sežanski tržnici: »Porast števila kupcev smo opazili sredi tedna. Kdor je prišel v Sežano, je bil

vidno zadovoljen.«

Enakega mnenja je Grega Batagelj, ki je v svojo trgovino s sadjem in zelenjavo ob sobotah do lani sprejemal desetine kupcev na uro: »Ko je bilo prehajanje meje prepovedano ali zapleteno, smo pri nas izgubili kar 50 do 70 odstotkov dobička. Zdaj opažam, da Tržačani bolj prisegajo na domače pridelke kot domačini, ki raje zahajajo v market, pa še vremenske razmere so bile pozimi in spomladi kmetovalcem nenaklonjene.« Na tržnici in v trgovini s sadjem in zelenjavo bi brez kupcev iz Trsta in okolice težko obratovali.

Bolj kot trgovine je pogrešal Slovenijo

Na parkirišču pred marketom je bilo včeraj opaziti nekaj italijanskih evidenčnih tablic. Še pred 10. uro je marsikdo že napolnil prtljažnik in se odpravil domov.

Iz Trsta se je do parkirišča pred Kosovelov dom pripeljala tržaška Slovenka Tanja Carli, ki je najbolj pogrešala sežansko knjižnico: »Pri srcu mi je, da lahko prosto pridem v Slovenijo, kjer se počutim doma. V trgovinah in uradih se lahko pogovarjam slovensko, kupujem slovenske pridelke in obiščem frizerko.«

»Dokler je bilo to mogoče, sva vsak teden prihajala

v Sežano po nakupe. Prepričana sva, da sta sadje in zelenjava res biološko pridelana, zato zaupava proizvajalcem.« je povedal Mauro, ki bo z ženo spet redno prečkal mejo in si ob sobotah privoščil svežo kavo.»

Naval na otroška oblačila

Skoraj 70-odstotni porast števila kupcev so od četrta do sobote opazili v trgovini z oblačili in modnimi dodatki Kik. »Lahko zatrdim, da je bil v teh dneh pravi naval kupcev,« je povedala prodajalka Lana Jamšek, ki je sicer prepričana, da bi trgovina še naprej dobro obratovala tudi brez čezmejnih kupcev.» Z ženo sva pogrešala obisk trgovine z otroškimi oblačili Pepco, kjer so cene in kakovost ugodnejše kot pri nas. Tudi kosilo v gostilni smo pogrešali in seveda nakup bencina, po katerega pridem raje v Slovenijo, in to kljub temu, da imamo v Trstu popust,« je priznal Andrea.

Z otroki je v Sežano prišla Federica D'Agostini, Slovenka iz Grete, ki prav tako kot Andrea kupuje v Sloveniji otroška oblačila: »Ob poslušanju novic mi je bilo takoj jasno, da lahko prosto prehajamo mejo. Opažam pa, da je na črpalkah in v trgovinah malo ljudi, zato verjetno še niso vsi ugotovili, da se lahko pripeljejo do Sežane in se brez testiranja vrnejo domov.«

Stranke iz sosednje Italije so edino sobotno vrsto ustvarile pri avtopralnici.

Maurizio iz Škednja še ni povsem jasno, ali res lahko prehaja mejo brez testiranja. Kljub temu je pospremil prijateljico na obisk hčere, ki živi v Sežani, in se ustavljal še na bencinskem servisu. Pred pandemijo je redno prihajal v Slovenijo po nakupe in vse kaže, da bo staro navado obdržal.

S kolesom je po Sloveniji lepše

Skupina zagrizenih kolesarjev se je po devetih mesecih ponovno odpravila na izlet po priljubljenih slovenskih cestah. Manj prometa, kolesarske steze in prijaznejši vozniki so razlogi, zaradi katerih se Baldin, Alfonso, Marino, Felice in Lupo raje vozijo po Sloveniji. »Na čezmejno dopoldansko turo smo se do lani oktobra odpravljali najmanj dvakrat tedensko. Slovenijo izbiramo zato, ker so ceste lepše, storitev za kolesarje pa več,« je povedal Baldin, ki je v mladih letih kolesaril v ekipi Giordana Cotturja.

Primorski dnevnik

PODIPLOMSKI ŠTUDIJI NA FAKULTETI ZA POMORSTVO IN PROMET V PORTOROŽU

Fakulteta za pomorstvo in promet v Portorožu je visokošolski zavod, ki opravlja znanstveno-raziskovalno in izobraževalno dejavnost, in to pretežno s področja pomorstva in prometa, junija 2020 smo praznovali 60 letnico delovanja.

Na dodiplomski univerzitetni, visokošolske študijske programe, na podiplomska magistrska študijska programa in na doktorski študijski program Fakultete za pomorstvo in promet, je vpisanih okoli 500 rednih in izrednih študentov. Izredni študij poteka na sedežu fakultete v Portorožu ter v dislocirani enoti v Ljubljani.

Zakaj izbrati podiplomski študij na FPP?

Študij odlikuje interdisciplinarnost, edinstvenost, izbirnost, koristnost, mednarodnost in nenazadnje zaposljivost. Po besedah prof. dr. Elen Twrdy je najpomembnejše ravno to, da so vsi njihovi podiplomski študenti zaposljivi.

Na fakulteti lahko na 2. stopnji izbirate med študijema POMORSTVO ali PROMET. Prodekan doc.dr. Franc Dimc je posebej izpostavil, da sta študijska programa posodobljena, po njegovih besedah se na fakulteti trudijo, da ponujajo študentom razvijajoče učno okolje, v katerem lahko vsak prispeva novosti in napreduje.

»S posodobljenima študijskima programoma, ki ju izvajamo na magistrskem študiju druge stopnje, sooblikujemo znanje strokovnjakov, ki bodo omogočali, da svet živi«, nadalje pojasnjuje prodekan. Ob tem dodaja: »Prenovljena sta bila oba programa pomorstva in prometa, kar je prineslo več tehničnih vsebin s poudarkom sna primerih iz prakse.« Posebej je izpostavil sodelovanje z Lab26. To je tehnološki inkubator, ki je tehnološki inovacijski laboratorij, kjer se dijake, študente, akademike ter raziskovalce povezuje v realne tehnološke projekte z industrijskimi partnerji.

»Trudimo se biti privlačni in zanimivi tudi za tiste študente, ki niso študirali na naši fakulteti, morajo pa omenjeni v tem primeru opraviti diferencialne izpite«, je pojasnil prodekan Dimc.

Podiplomski študij pomorstva je primeren za tiste, ki delajo v podjetjih, kjer rešujejo tehnične probleme, povezane s pomorstvom ali prometom.

Tudi po besedah doc.dr. Elen Twrdy je podiplomski študij primeren za vse tiste, ki že

delajo v tej panogi ali si želijo delati v njej. »Danes vidimo, da je transport tisti, ki je najpomembnejši, v teh kovid časih nas je to še bolj prepričalo, ker se brez dobre logistike vse ustavi. Vsi, ki jih to zanima, imajo radi dinamično delo in se ne bojijo nekih novih znanj, so zelo dobrodošli. Na drugi stopnji študija ne gre samo za nadgradnjo prve stopnje, ampak za poglobljanje v še druge teme, da dobijo slušatelji širši pogled v logistiko,« je pojasnila.

»Največja prednost tega študija je zaposljivost, ker tak kader trg potrebuje, kar pomeni, da so vsi naši diplomanti zaposljivi,« je še izpostavila. Študentom nudijo tudi veliko praktičnih znanj in strokovnih ekskurzij, seveda v skladu z vsemi covid merili. Tako imajo študenti možnost, da si ogledajo intermodalne terminale v Italiji in Avstriji. Lahko si ogledajo tudi kontejnerske terminale in se seznanijo z njihovim delovanjem v raznih pristaniščih.

ŠTUDIJSKI PROGRAM POMORSTVO

Fakulteta za pomorstvo in promet izvaja drugostopenjski študijski program Pomorstvo, ki:

- traja 2 leti, oziroma 4 semestre,
- je ovrednoten s 120 ECTS,
- omogoča neposreden prehod na podiplomski doktorski študijski programa tretje stopnje Pomorstvo in promet,
- omogoča pridobitev strokovnega naslova: magister inženir pomorstva, magistrica inženirka pomorstva, okrajšano mag. inž. pom.

ŠTUDIJSKI PROGRAM PROMET

Fakulteta za pomorstvo in promet izvaja drugostopenjski študijski program Promet, ki:

- traja 2 leti, oziroma 4 semestre,
- je ovrednoten s 120 ECTS,
- omogoča neposreden prehod na podiplomski doktorski študijski programa tretje stopnje Pomorstvo in promet,
- omogoča pridobitev strokovnega naslova: magister inženir prometa, magistrica inženirka prometa, okrajšano mag. inž. prom.

Kako poteka študij?

Podiplomski študij se izvaja v popoldanskem času. Ali bo v živo ali preko zooma, pa je odvisno od takratne epidemiološke slike. »Vabljeni na podiplomski študij na našo fakulteto zato, ker je študij sodoben, aktualen in ker je takšen, kot ga trg potrebuje«, je zaključila prof. Twrdy.

ELEKTROCENTER

Salon svetil in največja ponudba elektromateriala
Vanganeljska c. 6, Koper • www.elektro-center.si
Tel.: 05/ 612 1500 • GSM: 041 283 385

Za vaš hitrejši nakup sedaj z novim načinom samopostrežbe • Vabljeni v prenovljeno specializirano trgovino z elektrotehničnim materialom!

IZKUŠENI PODJETNICI MENITA, DA JE VSAKA TEŽAVA REŠLJIVA - TUDI VAŠA

Pogovarjali smo se s prekaljenima podjetnicama, ki sta združili znanja in na enem mestu ponujata širok nabor pravnih in upravnih storitev, od najpreprostejših postopkov do zahtevnih pravnih zadev.

V primeru nesreče ali nezgode uredimo odškodnino, pri čemer prevladujejo tiste z naslova prometnih nesreč.

V Koprju je pred kratkim zaživel nov upravni center – gre za čudovit, novozgrajeni stanovanjsko – poslovni center SOLIS, v katerem sta kot prva začela obratovati Olimpijski bazen in Fitnes center. Kmalu za tem so se tja preselili še: Upravna enota Koper, FURS, Geodetska Uprava, Inšpekcijske službe, dve banki, ter več znanih in manj (po)znanih gospodarskih subjektov.

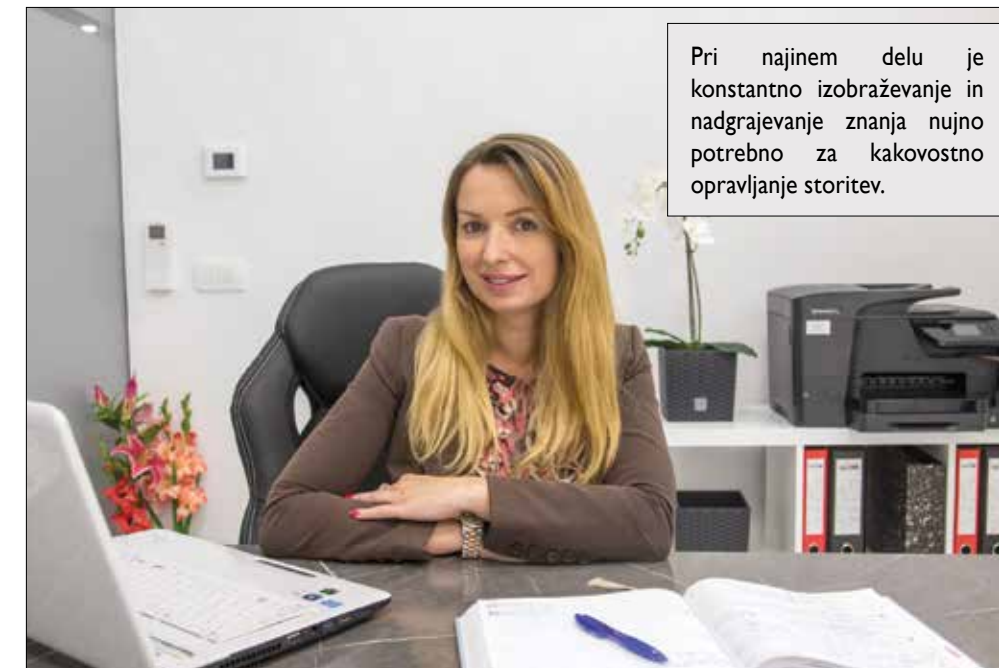
Nedavno sem imela opravke na Upravni enoti. Žal nisem imela kopij originalnih dokumentov in ko mi je zaposlena že predlagala, naj si rezerviram nov termin (vsi vemo, koliko časa se čaka nanj ...), sem ji obljubila, da se takoj vrnem s fotokopijami. Odhitela sem iz njene pisarne in upanju, da se v kompleksu nahaja tudi kakšna fotokopirnica. Nisem je našla, mi je pa v oči padla večja in tako prefinjeno urejena pisarna, da sem sprva imela nekaj zadržkov, ali bi sploh vstopila. Na voljo sta bili le dve možnosti – naj vstopim in vprašam za fotokopije ali počakam na nov termin. Odločim se za prvo, saj me več kot zavrniti ne morejo.

Ob vstopu so se pomisleki razblinili, saj so mi z veseljem naredili fotokopije in že sem hitela nazaj na Upravno enoto. Ko sem uredila zadevo, sem se ponovno ustavila v pisarni, da se jima še enkrat

zahvalim, poleg tega sem bila nadvse radovedna, s čim se ukvarjata in kakšne storitve nudita. Kratak obisk se je raztegnil v zanimiv in sproščen klepet. Hitro sem ugotovila, da ponujata širok nabor storitev, ki jih zagotovo potrebuje prav vsak izmed nas, zato sem jima predlagala predstavitev njune pisarne v našem časopisu.

Marjetka Vodopija je diplomirana organizatorica – menedžerka ter inženirka tehnologije prometa z dolgoletnimi izkušnjami v vodenju delovnih procesov in upravljanju večjih družb, in sicer tako doma kot v tujini. Maja Zukić pa je diplomirana pravnica, z bogatimi izkušnjami na civilno-pravnem področju, ki obsega obligacijska razmerja, stečaje, izterjave, delovna razmerja, področje varstva pravic potrošnikov, uveljavljanje odškodnin, ipd. Kako sta prišli do te poslovne ideje in katere storitve opravljata?

Maja: »Idejo je zasnovala Marjetka, ki je želela na enem mestu ponuditi širok spekter storitev, ki so sicer razpršene med različne ponudnike na več lokacijah. Pravnim in fizičnim osebam nudimo pomoč pri reševanju najpreprostejših upravnih postopkov, pa tudi zahtevnih pravnih zadev.

Pri najinem delu je konstantno izobraževanje in nadgrajevanje znanja nujno potrebno za kakovostno opravljanje storitev.

Tako lahko pomagamo pri izpolnitvi katerikoli obrazcev ali vlog, izpeljemo postopke pridobivanja dovoljenj za bivanje oz. za delo (VIZA), sestavimo pogodbe, pritožbe, ugovore, tožbe. Pripravimo tudi dokumentacijo za osebne stečaje ali za stečaje podjetja in posredujemo pri izterjavi dolgov. V primeru nesreče ali nezgode uredimo odškodnino, pri čemer prevladujejo tiste iz naslova prometnih nesreč.

Glede na odlično lokacijo in atraktivno pisarno sem si sprva predstavljala, da si vsak ne more privoščiti vajinih storitev.

Marjetka: »Najine storitve so povsem dostopne. Eden izmed razlogov za nastanek Pisarne Solis je pomagati ljudem, ki se znajdejo v težavah, ker ne vedo, kako sploh pričeti z reševanjem neke zadeve, ali pa so nekje med postopkom obtičali, skladno s to idejo je oblikovan naš cenik. Za določene storitve je možen provizijski dogovor, kar pomeni, da naročnik nima nobenih stroškov, saj se le ti odštejejo na koncu, ko prejme odškodnino.

Z Majo sva v bistvu združili prijetno s koristnim

in tako opravlja delo, ki naju tudi izpolnjuje.«

Kaj pa, če bi prišel nekdo s posebnim primerom, s kakršnim se še nista nikoli srečali?

Marjetka: »Pomembno je poudariti, da je vsak primer edinstven, zato ne moremo nikoli delati po vzorcu, saj je potrebno vzeti v ozir dane okoliščine. Posebnost primera ni ovira, da tega ne bi prevzeli, sploh pa je pri najinem delu konstantno izobraževanje in nadgrajevanje znanja nujno potrebno za kakovostno opravljanje storitev. Je to vprašanje kar tako ali je vezano na neko konkretno zadevo...? (nasmeh)

Ja, morda res, vendar o tem ob posebnem terminu.

Maja: »Velja, priložnost za vas, da naju preizkusite.« (smeh)

Na Obali smo pravzaprav potrebovali takšno pisarno, kjer lahko na enem mestu uredimo več različnih zadev. Pisarna Solis se s svojo strateško lokacijo v neposredni bližini vhoda v Upravno enoto kar sama ponuja kot priročna rešitev.

Pisarna Solis je dosegljiva na tel. št. 031 27 66 27, po elektronski pošti na naslovu info@pisarnakoper.si ali preko kontaktnega obrazca na spletni strani www.pisarnakoper.si

VSI NAŠI DIPLOMANTI DOBIJO SLUŽBO

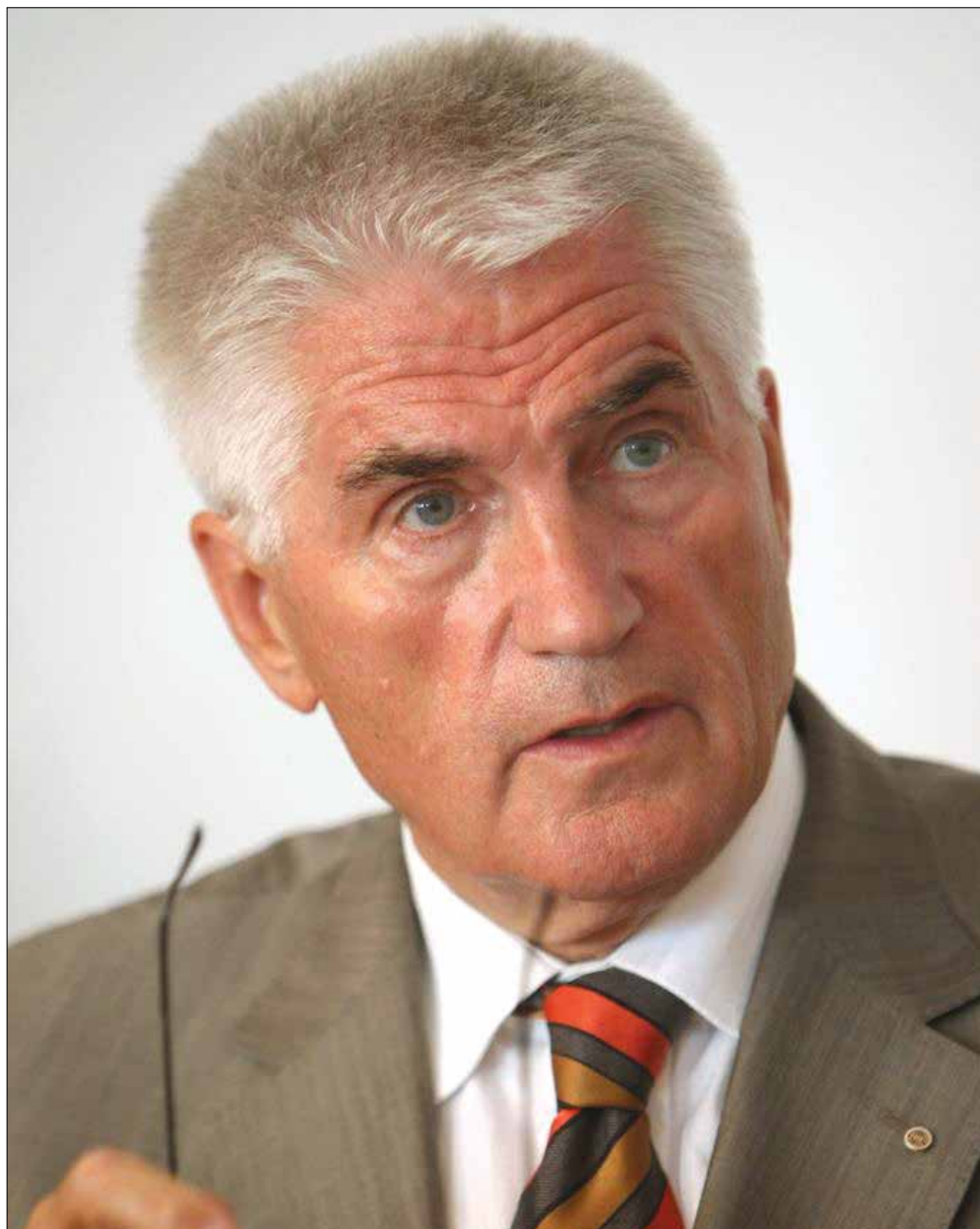
Podnaslov: Prof. dr. Ludvik Toplak, ustanovitelj in predsednik Alma Mater Europaea - ECM, častni občan Maribora, nekdanji rektor Univerze v Mariboru (1993-2002) in nato veleposlanik Republike Slovenije pri Svetem sedežu.

Alma Mater Europaea - ECM je samostojen visokošolski zavod, ki deluje pod akademskim patronatom Evropske akademije znanosti in umetnosti iz Salzburga, ki povezuje okoli 2000 znanstvenikov, akademikov in raziskovalcev, med katerimi je kar 33 Nobelovih nagajencev. Ti sodelujejo pri razvoju in izvajanju visokošolskega izobraževanja ter pri raziskovanju novih interdisciplinarnih, uporabnih, kakovostnih programov s področja Podonavja. Od leta 2017 v Kopru izvaja programe socialna gerontologija in fizioterapija. Kako in zakaj je prišlo do začetka izvajanja programov tudi v Kopru ?

Alma Mater Europaea razvija in izvaja tiste programe in tam, kjer je potreba, a jih druge univerze ne izvajajo. Kratko, delamo to ali tam, česar drugi ne delajo, je pa velika potreba po teh poklicih in storitvah. Danes so diplomanti Alma Mater gotovo najbolj iskani, vsi takoj zaposljivi v svojem poklicu, zato ima Alma Mater najvišjo stopnjo zaposljivosti diplomantov v Sloveniji, ima oddelke v Murski Soboti, Mariboru, Ljubljani in Kopru. Ker je v Kopru bila kadrovska potreba in nas je takratni župan povabil, nam ponudil v najem desetletje opuščen občinski poslovni prostor, smo se odzvali, ga obnovili in odprli oddelek Fizioterapije in Socialne gerontologije. Kot slišimo, so študenti zadovoljni, enako učitelji in delodajalci.

Ali boste ostali v Kopru ? Nekaj težav je s prostori, v katerih se sedaj nahajate. Ali bo imela mogoče piranska občina več posluha za vaš program ?

V Kopru oz. na Obali bomo ostali, dokler bodo mladi ljudje izkazovali voljo po študiju, delodajalci iskali diplomante, lokalna skupnost pa izkazovala dobrodošlico. Glede prostorov mi ne vidimo težav, bodo pa študenti iz Kopra morali sprejeti drugačne plane MO Koper, sicer pa je na Obali dovolj praznih poslovnih prostorov. Danes je veliko povpraševanje po naših diplomantih v vsej Istri, pa tudi povabil za izvajanje našega dela. Poklici naših diplomantov so namreč tudi samozaposljivi, zato so možnosti dela na zdraviliško – turističnem področju neizčrpne, dodam še zelo pomembno; to so tudi najbolj iskani poklici v Evropi. Zaradi kakovosti študija imamo tudi veliko interesa tujih študentov.

Zagotovo pa je eno, da Alma Mater kot mednarodno orientirana univerzitetna ustanova gre tja, kjer je potreba in kjer je dobrodošla.

V letošnjem letu je ponovno prišlo do razprave o tem, ali mora število študentov slediti potrebam gospodarstva ali ne. Kakšno je vaše mnenje o tem in kakšne so vaše izkušnje ?

Kot nekdanji gospodarstvenik menim, da je potrebno razumno trošiti davkoplačevalski denar, seveda tudi v izobraževanju, a samo za

zaposljive in potrebne poklice. Nezaposljive programe je treba ukiniti, da ne zavajamo mladih ljudi. Izobraževanje mora biti kakovostno, zaposljivo oz. koristno in racionalno.

Ob tem vedno poteka tudi razprava o razmerju med zasebnimi in javnimi visokošolskimi zavodi ? Ali Alma Mater dobiva državna sredstva za svoje programe ? Ali menite, da je sedanja politika financiranja višje in visokošolskih zavodov pravična ?

Pričakujemo, da bo Vlada začela razpolagati z davkoplačevalskim denarjem racionalno in pravično, da bodo plačali šolanje predvsem študentom za zaposljive poklice. V svetu ne vidijo razlike med krompirjem, ki je zrasel na državnih ali kmetovih njivi, tako ne vidijo več razlike med državno in zasebno univerzo. Študenti morajo za vpis izpolnjevati enake vpisne pogoje, študirati po enakem akreditiranem programu in imajo enake možnosti mednarodnih izmenjav, študirajo po enakih učbenikih, učitelji imajo enake habilitacije, visoka šola mora izpolnjevati enake infrastrukturne pogoje, ima enake organe, diplome so enako veljavne v vseh državah EU. Ne vidim razlike med zasebno in državno univerzo, vidim pa jo samo med dobro in slabo univerzo, med dobrimi in slabimi učitelji, med motiviranimi in nemotiviranimi.

Kdo so predavatelji na šoli v Kopru, od kod prihajajo študenti in ali so zaposljivi ?

Predavatelji so vrhunski strokovnjaki iz prakse ali univerz iz Kopra, Ljubljane ali tujine. Študenti so 50% iz Obale, 30% iz tujine, 20% iz drugih krajev Slovenije.

V času covida je precej vaših študentov bilo volonterjev, ki so pomagali v različnih ustanovah. Ali je to naključje ali mogoče

samo rezultat vase vpetosti v lokalno in profesionalno okolje ?

Imamo dobre učitelje, motivirane študente, več sto mentorjev v učnih bazah javnih in zasebnih ustanov v Sloveniji in tujini, med njimi iz najuglednejše italijanske in avstrijske klinike in inštituta. Res pa je, da se vsi zavedamo, da se študenti pripravljajo za poklic v realnem okolju, zato so se tudi v času Covid pandemije kot prostovoljci v prvih vrstah s srcem predali svojemu poslanstvu.

Ali boste v Kopru ali v kakšni drugi obalni občini razvijali še kakšne nove programe ?

Če se pokaže potreba in izrazi dobrodošlica smo vedno na voljo.

Bili ste eden izmed politikov, ki so gradili to državo. Kakšno je vaše mnenje o sedanjem stanju v državi ?

Leta 1990 do 1993 sem se vključil v politiko, ko smo ustvarjali državo, ker sem bil prepričan, da lahko in moram dati na razpolago sebe in svoje znanje in izkušnje, ki sem jih pridobil s študijem na univerzah doma in po svetu. Šlo je za osamosvojitve ter za politično, socialno ekonomsko in moralno profesionalno prenavo. Hitro pa sem spoznal, da je zame najvažnejša moralna in profesionalna prenova, zato sem se vrnil na univerzo.

Mislím, da so danes v centru prevladali parcialni, lokalistični in skupinski interesi nad nacionalnimi, primanjkuje državotvorne zavesti.

Verjamem, da s ponosom gledate na dogajanja izpred 30 let, katerih ključni sokreator ste bili ? Ali vas še kdaj zamika vrnitev v politiko ?

Res je, veliko se je naredilo v minulih 30-letih. V politiki sem svoje dal, potrebno pa je še veliko postoriti, zlasti v izobraževanju, tudi za politike, ter skrbeti za skladen regionalni razvoj, zlasti v obmejnih krajih in mestih.

“V Slovenski Istri ste tudi društveno aktiven kot častni član Društva za pomoč osebam s posebnimi potrebami v Kopru.”

Posebej sem ponosen, da so me imenovali za častnega člana Društva za pomoč osebam s posebnimi potrebami Istra drugi dom. Želel bi res biti društveno bolj aktiven, zato se trudimo naše študente vključiti, da v praksi spoznajo posebne pogoje dela in potrebe ljudi s posebnimi potrebami, ter zagotoviti strokovne kadre v Istri, tudi za Dom Debeli rtič, hkrati pa tako spodbujamo plemenito delo, namenjeno pomoči potrebnim.

PRED ODHODOM V TUJINO

Potovanja in izleti prinašajo prijetna presenečenja, a tu in tam lahko potovalne užitke zmoti kak neljubi dogodek.

Naše potovalne navade so se v času pandemije spremenile. Morda prav zato, ker že dolgo ni mogoče brezskrbno potovanje v tujino, mnogi sanjarijo o svojem naslednjem oddihu. Da bi tudi v tujini lahko kakovostno poskrbeli za svoje zdravje v primeru nezgode, je dobro izbrati primerno zavarovanje za tujino. Pri Varuhu zdravja, Vzajemni, imajo v ponudbi zanesljivo zdravstveno zavarovanje za tujino za krajši izlet, daljše potovanje ali potovalne avanture večkrat na leto. Njegove ključne prednosti so široka kritja, asistenca 24/7, storitev Dr. Posvet in visoke zavarovalne vsote – vse do milijona evrov.

Posebnosti letošnje sezone

Letošnje poletje bo predvidoma še

zaznamovano z nekaterimi zdravstvenimi omejitvami. Naj bo z zavarovanjem za tujino ena skrb manj. Vzajemna bo namreč prevzela kritje stroškov zdravstvenih storitev zaradi posledic okužbe z novim koronavirusom.

Dr. Posvet

V vse pakete zavarovanja za tujino bo od 1. 7. 2021 vključena celoletna brezplačna uporaba storitve Dr. Posvet, ki zavarovancu omogoča posvet z zdravnikom prek izbrane aplikacije za klepet 24 ur na dan.

24-urna pomoč v tujini

Asistenčni center Varuha zdravja, ki pomoč organizira v slovenskem jeziku, je zavarovancem na razpolago 24 ur na dan, vse dni v tednu. V primeru nezgode ali bolezni se takoj obrnite na asistenčni center Varuha zdravja, kjer vam bodo svetovali, kako ravnati.

Za potovanje večkrat na leto izberite Multitrip

Za vse, ki potujete večkrat na leto, je smiselno izbrati Celoletno zavarovanje za tujino Multitrip. Primerno je za več posameznih potovanj v tujino, ki ne trajajo več kot 90 dni. Multitrip lahko sedaj sklenete še posebej ugodno.

Izberite pravi paket zase

V Varuhu zdravja, Vzajemni, so oblikovali širok nabor paketov z različnimi zavarovalnimi vsotami, ki so prilagojeni destinaciji in načinu potovanja. Tako si lahko vsak sam izbere paket po želji. Glede na destinacijo potovanja je možna izbira med območji razširjena Evropa, Svet in Hrvaška, ki je priljubljena izbira v toplejši sezoni. K Vzajemninemu zavarovanju je možno priključiti še dodatno kritje za primer nezgode v tujini.

KOPRSKI ZAPOR

Ni važno, kolikokrat padeš, važno je, da se vsakič znova pobereš!

z območja sodnega okrožja Ljubljana, če so obsojeni na kazen nad enim letom zapora ali njihov ostanek kazni po vštetju pripora presega eno leto zapora; mlajši polnoletni obsojenci do 23. leta starosti z območja sodnega okrožja Koper, če so obsojeni na kazen zapora do enega leta ali njihov ostanek kazni po vštetju pripora ne presega enega leta zapora, oziroma z območja sodnega okrožja Nova Gorica, če so obsojeni na kazen zapora nad šest mesecev ali njihov ostanek kazni po vštetju pripora presega šest mesecev zapora. V Koper so lahko premeščeni tudi obsojenci z daljšimi kaznimi, ki so kazen prestajali v drugih zavodih. »Potem pa so pri nas še priporniki, če je pripor odredilo Okrožno sodišče v Kopru. Prostorska zmogljivost zavoda je 106 oseb«, pojasni direktorica.

V slovenskih zaporih in v prevzgojnem domu, ki sodijo pod okrilje Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij, so trenutno skupno zaprte 1.304 osebe. Od tega jih je v koprskem zavodu 101, od tega 40 obsojencev in 61 pripornikov, oziroma 1 sodno pridržana oseba. »Trenutno v zavodu Koper prestajajo pripor tudi osebe, ki so v sodnem postopku za najhujša naklepna kazniva dejanja, opredeljena v Kazenskem zakoniku«, še doda direktorica.

Kot je nadalje pojasnila, ima zapor zaprti, polodprti in odprti oddelek za obsojence ter oddelek pripora. Zaprte osebe so nastanjene v 72 sobah, od katerih je 32 enoposteljnih in 40 dvoposteljnih. Zaprtim osebam so namenjeni tudi skupni dnevni prostori s čajno kuhinjo, jedilnica, delavnice, sprejemni prostori, prostori za obiske, prostor za duhovno oskrbo, več manjših sob za rekreacijo, telovadnica, tri notranja sprehajališča, zunanje športno igrišče, prostor za izobraževanje in druge prostočasne dejavnosti, knjižnica, splošna in zobozdravstvena ambulanta, bolniška soba, soba za invalide, poseben prostor za izločitev, prostor za prestajanje disciplinske kazni v samici, prostor za priročno trgovino, prostor za striženje ter tehnični in pomožni prostori, kot so pralnica, likalnica ter skladišče za obleko in posteljnino.

Koprski zapor oziroma Zavod za prestajanje kazni zapora Koper je bil zgrajen leta 2004. Nova stavba zapora je umeščena na frekventni lokaciji, saj je zraven zapora nakupovalno središče Supernova. Ko so gradili zapor, tam še ni bila nakupovalna meka, pove vodja oddelka za varnost Goran Car. Trgovine so bile zgrajene kasneje. Zapor je sodoben in izpolnjuje vse predpisane standarde. Pred tem je koprski zapor deloval v frančiškanskem samostanu Sv. Ane, ki je bil leta 1997 v denacionalizacijskem postopku vrnjen lastniku, do izgradnje novega zapora pa je bilo urejeno najemno razmerje.

V pisarni nas sprejme direktorica koprskega zapora **Daniela Devčić**, ki pojasni, da so pri njih zaprti obsojenci, ki so obsojeni na kazen do enega leta in šest mesecev, ali pa njihov ostanek kazni po vštetju pripora ne presega enega leta in šest mesecev zapora, določenega z območja sodnega okrožja sodišče v Kopru.

Na prestajanju kazni so lahko tudi obsojenci

Kakšen je dan zapornikov ?

Goran Car, vodja oddelka za varnost pojasni, da njihov dan poteka po dnevnem redu. Pri tem je odvisno, ali so to priporniki ali obsojenci, ali so v odprtem ali zaprtem režimu. »Dan se začne z bujenjem ob 6:30 in se zaključi ob 22. uri z zaklepanjem. Vmes pa so vse aktivnosti, ki potekajo po ustaljenem dnevnem redu. Ta predvidi vse tiste zakonsko obvezne aktivnosti, ki jih moramo izvesti - to je časovno določeno

bivanje na prostem, časovno določeno odprtost oddelkov, dejansko gre za to, koliko časa se lahko prosto gibajo, v tem času lahko uporabljajo telefon. Zaprtemu človeku zakon omeji samo svobodno gibanje, vse ostale življenjske aktivnosti pa morajo teči naprej. Seveda imajo možnost poklicati odvetnika, svojce in druge osebe z zavodskega telefona, svojih mobilnih telefonov namreč zaporniki ne smejo uporabljati«, razloži vodja oddelka za varnost. Več omejitev je pri pripornikih, za izvrševanje katerega o vsem odloča sodišče. S priporom se obdolžencu odvzame osebna svoboda, ko je to neogibno potrebno za potek kazenskega postopka, da pripornik ne more vplivati na preiskovalna dejanja na določene osebe oziroma, da ne pobegne.

»Potem je pa tukaj veliko takšnih dejavnosti, ki jih moramo zaznavati v zavodu, a jih koristimo izven zapora, to je splošna in zobna ambulanta

ter psihiatrična obravnava, ki jih zagotavlja Zdravstveni dom Koper. Veliko je usklajevanja, da se vse aktivnosti uresničujejo. Zaporniki imajo tudi možnost rekreacije ter uporabe športne dvorane in fitnesa«, pojasni Goran Car.

Zaporniki imajo tudi možnost zaposlitve. »V okviru Zavoda deluje Javni gospodarski zavod Rinka, ki ima v naših prostorih delavnice s stroji za brizganje plastike in sestavo drobnih elementov. Obsojenci so lahko razporejeni na to delo ali pa na hišna dela (pralnica, kuhinja, vzdrževanje). Za delo prejemajo nagrado v višini, ki je določena v sistemu nagrad plačila za delo obsojencev«, pojasnjuje direktorica.

Cena oskrbnega dne v zaporih znaša med 60 – 80 evrov. Največji delež v tem znesku predstavljajo plače zaposlenih, vključeni pa so tudi vsi ostali stroški delovanja zaporov.

Pobeg iz zapora

Leta 2018 se je zgodil skorajda filmski pobeg iz zapora, prvi in edini pobeg iz koprskega zapora. »Zoper pripornika je bila ob pobegu razpisana tiralica, ki je še vedno aktivna. Nobeden od njiju tekom postopka, ki so ga vodili drugi pristojni organi, ni bil vrnjen v pripor ali na prestajanje kazni v Zavod za prestajanje kazni zapora v Republiki Sloveniji«, je pojasnila direktorica. Po pobegu je bila ustanovljena komisija, ki je ugotavljala okoliščine dogodka, odpravile so se ugotovljene pomanjkljivosti. Naj spomnimo na nekaj podrobnosti o dogodku:

29. decembra 2018 jima je uspel ta velik podvig. Pobegla sta bila dva; državljan Srbije, drugi državljan BiH, ki sta v sobi pustila pisno sporočilo, v katerem sta zapisala, da sta se za pobeg odločila zaradi nestrinjanja z odločitvijo Slovenije, da se ju izroči Republiki Srbiji. Po pobegu je eden izmed pobeglih razkril, kako sta pobegnila. Takrat je dejal, da sta pobeg s sojetnikom načrtovala skoraj tri mesece in da sta imela žago, skrito v tetrapaku za mleko. Zapornika sta tako prežagala rešetke na oknu in jih toliko upognila, da sta se lahko zrinila skozi. Potem sta se resnično filmsko z vrvo iz rjuh spustila na notranje dvorišče zapora, se s pomočjo zabojnikov za smeti povzpela prek rezilne žice na streho tovrnega vhoda, da se na žici nista porezala, sta uporabila vzmetnico. Ko sta prišla iz zapora, je eden poklical ženo in taksista, ki ga je peljal v Trst. Zaposleni so pri jutranjem nadzoru sob ugotovili, da sta pobegnila. Pobegli Srb je celo dejal, da je poklical direktorja koprskega zapora in mu pojasnil, kako sta pobegnila, da ne bi mislili, da je kriv kdo od pravosodnih policistov. Za državljanom BiH se je izgubila vsakršna sled, medtem ko Srb že več let živi v Ferrari.

Na vprašanje, kako je mogoče, da sta pobegnila, sta pojasnila, da noben varnostni sistem ni 100 % zanesljiv, zato se v vseh zaporih po svetu lahko zgodijo tudi pobegi zaprtih oseb. V slovenskih zaporih beležijo sicer malo pobegov iz zaprtih delov zavodov, kar je posebej izpostavilo tudi zadnje poročilo Sveta Evrope, saj je Slovenija po tem kazalniku zelo uspešna.

Kot so pojasnili na Upravi RS za izvrševanje kazenskih sankcij, varovanje v zaporih obsega več dejavnikov, ki se med seboj prepletajo. »Dinamično varovanje zagotavlja osebje, ki v neposrednem kontaktu z zaprto osebo ustvarja primerno vzdušje medsebojnega

POROČNA FOTOGRAFIJA

katja.gorjanc@gmail.com / +386 41 529 248

zaupanja, spoštovanja osebnosti in temeljnih človekovih pravic. Dopolnjujemo ga s statičnim varovanjem, ki obsega fizično in tehnično varovanje, s primerno zaporsko arhitekturo. V zaporskih sistemih so temelj zagotavljanja varnosti medsebojni odnosi, s komunikacijo na vseh ravneh, kar tvori ustrezno socialno vzdušje. K njenemu oblikovanju v zaporu prispevajo vsi, ki so del zaporskega življenja. Ugodna socialna klima pa je osnova za tvorjenje dobrih odnosov med vsemi zaposlenimi in zaprtimi osebami. Za varnost v zaporu skrbijo vsi javni uslužbenci, predvsem pa je zagotavljanje varnosti naloga pravosodnih policistov«, so še razložili.

Poklic pravosodni policist

Pravosodni policist s svojim delom uresničuje poslanstvo Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij pripora s ciljem zagotavljanja za družbo, zaprte osebe in za zaposlene varnost, ki zaprtim osebam zagotavljajo možnost resocializacije.

Pravosodni policisti poleg zagotavljanja varnosti in reda v varovanih objektih spremljajo varovane osebe zunaj zapora, nadzirajo in organizirajo delo v delavnicah in nadzirajo obsojence na zunanjih deloviščih. Za zagotovitev varnosti smejo izdajati ukaze, opraviti osebni pregled obsojence, njegovih bivalnih prostorov, osebne prtljage in oseb, ki prihajajo v varovani objekt. Pravosodni policist ima pravico uporabiti prisilna sredstva zoper obsojence, če drugače ne more preprečiti bega, napada, samopoškodbe ali večje materialne škode. Pravosodni policisti so oboroženi in enotno uniformirani ter nosijo položajne oznake.

Ob tem je direktorica izpostavila, da vse, ki jih zanima delo pravosodnega policista in izpolnjujejo pogoje (V. stopnja izobrazbe, vozniško dovoljenje B kategorije in drugi pogoji), vabi, da pošljejo prošnjo.

Za vse kandidate organizirajo usposabljanje, ki praviloma traja 9 mesecev, kandidati imajo v skupinskem delu usposabljanja, kjer bodo spoznali tudi kolege iz drugih zavodov, zagotovljeno brezplačno prehrano in bivanje. V tem času pridobijo različna uporabna znanja, npr. s področja komunikacije in socialnih veščin, tehnike obvladovanja oseb in uporabe strelnega orožja ter se na ta način ustrezno usposobijo za delo.

Delo pravosodnega policista je dinamično, posameznik pa se lahko zaposli tudi brez predhodnih delovnih izkušenj. Zaposlenim se zagotavljajo redna izobraževanja in usposabljanja, stabilno delovno okolje, redno plačilo, vplačilo obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja

ter karierni in osebni razvoj: Pravosodni policist = "Poklic, s katerim rasteš!".

Za več informacij lahko pokličete v ZPKZ Koper ali obiščete spletno stran uprave: www.uiks.gov.si.

Slovenija ima nizko število zaprtih oseb

Sicer pa se Slovenija po nizki stopnji števila zaprtih na 100.000 prebivalcev še vedno uvršča ob bok Skandinavskim državam »Po zadnjih podatkih Sveta Evrope (statistika SPACE I - Council od Europe Annual Penal Statistics, ki je javno dostopna) je omenjeni količnik v naši državi 69 oseb na 100.000 prebivalcev, kar nas uvršča med petino držav članic Sveta Evrope z najmanj zaprtimi. Najvišji delež zaprtih oseb izmed članic Sveta Evrope sta na presečni datum imeli Turčija (357 zapornikov na 100.000 prebivalcev) in Rusija (356), najnižje deleže zaprtih pa so imeli na Islandiji (45), Finskem (50), Nizozemskem (59) in Norveškem (59)«, so pojasnili na Upravi RS za izvrševanje kazenskih sankcij.

»Glede prezasedenosti zaporov, ki ga poročilo tudi izpostavlja, dodajamo, da je ta v slovenskih zaporih prisotna že daljše obdobje. Pred epidemijo, ki je z nekaterimi ukrepi v interventni zakonodaji težavo omilila, so bili vsi moški zapori prezasedeni. Zato se je Uprava RS za izvrševanje kazenskih sankcij soočala z vsakodnevnim premeščanjem zaprtih oseb iz najbolj zasedenih zavodov, kar vpliva na vse procese, ki se odvijajo v zaporih«, še dodajajo.

Ocenjujejo, da bi dolgoročno težavo prezasedenosti lahko rešili z realizacijo izgradnje novega zapora v Ljubljani, s čimer bi reševali tudi prezasedene lokacije drugih zaporov za moške.

foto: Katja Gorjanc

IZ MORJA NA GRADELO, Z GRADELE NA KROŽNIK

Rok Dekort

Če vas pot zanese mimo Strunjana in vam v želodcu kruli, na krožišču izberite izhod, ki vodi proti avtokampu. Tam vas v objemu jasmína pričakuje odlična pojedina.

Gostilno Strunjan je pred desetimi leti prevzel Tomi, ki restavracijo vodi z ženo, sinom in hčerko.

V prenovljenih prostorih je v običajnih časih prostora za skoraj 100 ljudi, a zaenkrat glede na priljubljenost in odlično hrano, obstaja možnost, da boste morali malo počakati na prosto mesto.

Kot vsak pravi gospodar, je Tomi odgovoren za ognjišče, kjer na gradeli nad ogljem oziroma pod peko pripravlja mesne in ribje jedi.

Kdor se vsaj malo spozna na jedi na žaru, ve, da je edini pravi način priprave nad ogljem, ki mesu in ribam doda značilen okus. Če pa vam ta način priprave ni všeč, so hrano pripravljene speči tudi na plošči, le obvestiti jih morate.

Kakšna bo ponudba hrane, je odvisno predvsem od dnevnega ulova domačih ribičev. Školjke dobijo iz Strunjanskega zaliva, škampi pa so pravi jadranski s Kvarnerja. V primeru, da se hočete pred kom malo postaviti in naročiti kaj posebnega, kot je na primer jastog, boste to željo morali sporočiti nekaj dni prej.

Na žaru pripravijo tudi odlične bifteke,

fiorentine ali pa najboljšo teletino s krompirjem in zelenjavo v Istri.

Tudi za tiste bolj sladkosnede je poskrbljeno z nekaj odličnimi sladicami, kot je na primer domača jabolčna krostata.

Od desete ure dalje strežejo tudi malice in nudijo vsak dan vsaj štiri različne jedi. Od ribje, mesne, na žlico, pa tudi bolj klasične. Meni je objavljen vsak dan na njihovem modrem socialnem omrežju. Ker so pri njih dobrodošli vsi, od "velikih živin" pa do nas preprostejših ljudi, so cene primerne prav za vsak žep.

Če se s sodelavci odlično razumete in želite z njimi preživeti čas ob prijetnem obedu, jih povabite tja na vaš rojstni dan, prav tako pa lahko obeležujete posebno priložnost s svojimi petdesetimi najboljšimi prijatelji ali se podružite s sorodniki. Zelo bodo veseli vaše družbe in vam pripravili odlično skupinsko pojedino, le kak teden prej jih pokličete, da slučajno ne zmanjka hrane.

Kot se spodobi za vsako primorsko gostilno, tudi tu redni gostje ob kozarcu vina igrajo briškolo. Še več, v gostilni Strunjan vsako leto prirejajo letno Briškolijsko, kjer lahko preverite svoje kvartopirske sposobnosti.

Ker je celodnevna skrb za hrano in pijačo utrujajoča, si Tomi in njegova ekipa le ob torkih privoščijo nekaj počitka in zaprejo vrata restavracije.

Vse ostale dni v tednu vas pa z navdušenjem nahranijo in odžejajo.

POKUKAJMO V KUHINJO ZNANIH OBRAZOV

ADAM ŠERC

Današnjega recepta pa sem se res ZELO veselila! Zakaj?

1. Ker sem vedela, da bom imela pred seboj krasno osebo, s katero bo veliko smeha. 2. Ker sem vedela, da se bom od mojstra okusov marsikaj novega naučila. 3. Ker sem ga spremljala in navijala zanj vse do konca Masterchefa!

Tokrat sem pokukala v kuhinjo Adama Šerca, neverjetnega gurmana in avanturista, ki ljubi svetovno kulinariko, še najbolj pa svoj domači kraj Vipavo. Preletel je že ves svet, poskusil vse možne jedi, doma ima več kot 600 različnih vrst čilija, obožuje gobe, najbolj pa sta mu pri srcu japonska in italijanska kuhinja.

»Ves svet jo pozna! Garfield se je skori »udešu« z njo in to večkrat. Vsi, razen Italijanov, jo imenujemo v ednini, edino oni v množini. To je LASAGNA (lazanja). Prva omemba te besede sega v drugo stoletje našega štetja in je opisana pod imenom lasana v knjigi De re coquinaria, slavnega rimskega pisca Marcusa Gaviusa

Apiciusa. Pod imenom lasagne se je v 14. stoletju v Neaplju pojavila jed, ki pa še ni vsebovala testenin, ampak tanke plasti fermentiranega testa, naložene druga na drugo, vmes pa potresene s provolo in mozzarella. Kasneje so za jed začeli uporabljati plasti testenin in neapeljski ragu, ki v resnici izgleda bolj kot golaž. Taka lazanja, kot jo poznamo mi, je Lasagna alla bolognese in se je pojavila šele v začetku 19. stoletja. Ker je nastala v Bologni, je zvezda raguja alla bolognese - bolonjska omaka. Šele v tej različici se nato pojavi bešamel. Zanimivo pa je, da naj bi tipična lazanja (po bolonjsko) imela zelene testenine, a do tega »efekta« pridemo tako, da testo za testenine obarvamo s špinačo.»

Po navadi, tako kot Adam, tudi mi za hitrejšo pripravo kupimo že pripravljene jajčne testenine (najbolje sveže). Tisti, ki imate doma strojček za testenine, pa si jih lahko kar sami naredite. 100 g moke, 2 rumenjaka in malo vode. Parola di Adam!

SESTAVINE ZA RAGU ALLA BOLOGNESE:

- 1/2 kg mlete teletine
- 2 večji čebuli
- 2 stebelni zeleni
- 2 korenčka
- 2 stroka česna
- 1 dcl belega vina
- žlica paradiznikovega koncentrata
- 1 dcl paradiznikove mezge
- 1 dcl mleka

POSTOPEK ZA RAGU ALLA BOLOGNESE:

Iz čebule, korenja, zelene in česna naredimo soffritto (vse narežemo na majhne koščke in popražimo na olju). Zalijemo z vinom in povremo. Nato dodamo meso in vse prepražimo. Dodamo obe vrsti paradiznika in mleko ter kuhamo pokrito dobri dve uri.

SESTAVINE ZA BEŠAMEL:

- žlica masla
- žlica moke
- muškati orešček
- 1/2 litra mleka
- sol in poper

POSTOPEK ZA BEŠAMEL:

Raztopimo maslo in v njem svetlo popražimo moko. Nato postopoma prilivamo hladno mleko ter mešamo z metlico, da ne nastanejo grudice. Začinimo z muškatnim oreščkom, soljo, poprom in vse skupaj pokuhamo kakšne tri minutke.

THE END OF LASAGNA:

»Sam rad naredim tako neapeljsko-bolonjsko različico, v kateri uporabim tudi mozzarella in precej bešamela, ker mi je všeč, da je lazanja mokra in sočna. Mozzarella vedno narežem na konkretne kocke, da se ne razpusti med plastmi in da v vsakem grizljaju naletim na kepico stopljene mozzarelle. Zložimo zadevo skupaj, plast na plast, na vrhu še parmezan in damo v pečico na 200 stopinj za pol ure. Ne pozabite: dobra lasagna nastane le z dobrim bolonjskim ragujem!«

Pa dober tek!

Klara Beltram

DOBRODOŠLI

v restavraciji KOGO

ŠMARSKA CESTA 1, KOPER

KOGO

VINO · DELI · GOURMET

Prepustite se okusom izvrstne delikatese obogatene s siri in suhomesnatimi izdelki iz celega sveta, odličnimi steaki, flat bread picami z vinsko drožjo in skrbno pripravljenimi domačimi testeninami.

VINAKOPER

SKRIVNOSTI PIRANSKIH VODNJAKOV

Piran, mesto z izjemno bogato arhitekturno dediščino, ima veliko skritih kotičkov, za katere povprečni obiskovalec Pirana sploh nikoli ne izve. S Pirančanko Daniela Paliaga Jankovič smo se odpravili po poti raziskovanja »piranskih štirn«.

Po besedah Paliaga Jankovičeve je v Piranu malo manj kot 40 vodnjakov ali obodov vodnjakov. Večina jih žal ni več v uporabi in so zanemarjeni. Ko je raziskovala vodnjake v Piranu je ugotovila, da se nahajajo ne le v pritličjih, pač pa tudi na terasah, pod katerimi so se nahajale cisterne. Našla jih je tudi na dvoriščih, ki združujejo več hiš in celo v prvih nadstropjih nekaterih stavb. Vsak od njih pa pripoveduje svojo zgodbo.

Na Puntji je bilo najmanj vodnjakov, morda zato, ker je veljala za najstarejši in nekdanji največji predel Pirana. Paliagova jih je nekaj sicer našla, meni pa, da jih je bilo veliko prekritih s številnimi posegi in predelavami hiš v gostinske lokale. Vendar pa je nekaj zagotovo - vodnjak v svetilniku na Puntji je imel vedno vodo, tudi v sušnih letih. V predelih Marčane in Borga, ki sta se razvila kasneje, je imela skoraj vsaka hiša svoj vodnjak.

Večina hiš v Piranu je imela svojo štirno, »najmanj vsaka druga hiša«, pripoveduje Daniela Paliaga Jankovič, »še posebej hiše bogatejših družin.« Tisti, ki niso imeli svojega vodnjaka, so si vodo domov nosili iz večjih mestnih vodnjakov. »Vodnjaki pričajo o preteklosti, o tedanji tehnologiji zbiranja voda in specifični hrabi le-te; pripovedujejo nam o nekaterih navadah in pravilih o delitvi in zmerni uporabi vode na območju, kjer je stoletja vladala suša,« pojasnjuje Daniela. Takrat je bila voda iskana dobrina, potrebna nadzora in prevoza. Po njenih besedah je bilo zato potrebno deževnico skrbno zbirati.

Kdaj se je prenehala uporaba vodnjakov?

»Uporaba in gradnja vodnjakov je zamrla skupaj s prihodom vodovoda, ki je vodo pripeljal v mesto, do fontan in pitnikov, nameščenih na določenih strateških točkah in kasneje še v hiše. Zadnje hiše so tekočo vodo dobile v šestdesetih in sedemdesetih letih prejšnjega stoletja,« nadalje razlaga Daniela. V Piran je voda sicer prišla maja leta 1935 in od takrat dalje se je sistem samo še nadgrajeval, dokler ni dobila vsaka hiša v Piranu tekoče vode. Takrat se je dejansko tudi prekinila gradnja vodnjakov. Veliko večino vodnjakov so po prihodu vodovoda zasuli, cisterne pa so predelali v kleti, greznice ali sobe.

Najstarejši vodnjaki v Piranu

Na najstarejšem piranskem vodnjaku, v parku ob Pomorskem muzeju, je letnica 1474. Bil naj bi iz nekdanjega samostana na Bernardinu.

Po njegovi ukinitvi, leta 1805, se je znašel na območju nekdanje tovarne Salvetti na Fornacah, kjer so ga po besedah Paliagove imeli za okras.

Drugi najstarejši piranski vodnjak je bil narejen leta 1485. Stal je na stičišču današnje Gallusove in Grajske ulice in imenoval se je Luprica. Obstajajo pripovedi in navdse zgovorna fotografija žensk okoli njega iz leta 1914. Ob prihodu vodovoda so ga zasuli in v bližini namestili pipo.

Javni vodnjaki v Piranu

Kot pojasnjuje Paliagova, sta dva javna vodnjaka še posebej dobro ohranjena. Eden je velik zbiralnik vode na Trgu 1. maja, nekdoč Starega trga, ki je bil zgrajen v času velike suše leta 1776. Sredstva za izgradnjo je zagotovil Maggior consiglio (Veliki svet), del sredstev pa

je prispeval tudi beneški senat preko plemiških družin Marcello in Bembo. Kamen so pripeljali iz Rovinja. Stroški gradnje so bili enormni, saj je vodnjak globok in prostoren.

Drugi pa je vodnjak Posso lungo v soseski Marciana, na koncu ulice Alme Vivoda, ki je po njenih besedah nedvomno starejši. Čas, ko je bilo mogoče zajeti vodo, je oznanil zvon, imenovan vodni zvonec. Prav tako je županski odlok samostane obvezal, da lahko njihovo vodo črpajo tudi drugi meščani. Velik vodnjak se je napajal tudi z meteornimi vodami, ki so pritekale s hriba. V vodnjaku je še vedno voda, vendar sam vodnjak ni več v uporabi.

»Vodo so prodajali za nekaj sto kron ali lir na vedro. Ob točno določeni uri so jo prodajale starejše ženske v manjši leseni hiši. Tako so zaslužile nekaj denarja, ob zajemanju vode

pa so se ljudje družili, si izmenjavali novice in govore,« še pripoveduje Paliagova.

Vodnjak v Tartinijevi hiši

Vodnjak z gotiskim obokom se nahaja v Tartinijevi hiši. Na dnu tega vodnjaka je opaziti tudi nekaj vode, na rezervoarju je letnica 1821.

»Vodnjaki, zbiralniki in pitniki niso le materialna kulturna dediščina, saj sleherni nosi tudi svojo zgodbo,« meni Paliagova, ki se izjemno trudi, da bi tudi Občina Piran prepoznala to vrednost in več denarja namenila prenovi teh izjemnih arhitekturnih primerkov.

Oglasi v OBALApplus
e: marketing@obalaplus.si
t: 040 600 700

Obala
nepremičnine
20 let

HITRO, STROKOVNO, ZANESLJIVO

PIRANSKA ŠPORTNICA LETA JE GOLFISTKA

Kljub temu, da občina Piran v zadnjih letih ni naklonjena razvoju golfskega športa in izgradnji golf igrišč v svoji občini, je za svojo športnico leta izbrala prav predstavnico tega športa.

Ana Belac si je zaslužila to nagrado z zares izjemno preteklo sezono. Uspelo ji je nekaj, kar do sedaj ni uspelo še nobeni slovenski športnici, to je uvrstitev na najmočnejše turnirje na svetu serije LPGA. Na teh turnirjih lahko igrajo samo zares najboljše igralke sveta. Ana nadgrajuje svojo kariero, ki jo je začela kot mladinska igralca in amaterka (zmagala je na štirih mednarodnih turnirjih), kasneje kot članica Duke University, v kateri je ekipno zmagala na prvenstvu univerz v ZDA.

V ZDA jo je popeljala želja po strokovnem in športnem izpopolnjevanju. Na Duke University so spoznali njene talente in ji pred leti podelili polno štipendijo za študij, ki ga je tudi uspešno zaključila. »Zdaj je golf moje delo, kar zahteva veliko mero samodiscipline, saj si sama usklajujem urnik treningov, fizičnih priprav in potovanj. Treniram šest dni v tednu, poleg golfskega treninga moram skrbeti za fizično pripravo štirikrat tedensko, paziti na hrano in voditi administracijo,« tako nam je lani opisala svoje življenje profesionalne športnice. Njeni cilji za letošnjo sezono so le delno izpolnjeni. Priigrala si je pravico nastopa na vseh turnirjih serije LPGA, ni pa še dosegla norme za nastop na OI v Tokiu. Njena želja ostaja še vedno ista: igrati golf z najboljšimi igralkami sveta in doseči čim boljše mesto na svetovni lestvici golfistk.

V kolektivnih športih pa so postali športniki leta občine Piran člani Košarkaškega kluba 3X3 Piran.

USPEŠNI OBALNI ŠPORTNIKI

Anja Vertnik

Vlatko Čančar je 24-letni Koprčan, ki ga je pot profesionalnega košarkarja ponesla v ameriško ligo NBA. Svojo profesionalno pot je leta 2016 začel v ljubljanskem klubu Union Olimpija, leto kasneje pa je odšel v srbski klub Mega Leks. Leta 2019 je odpotoval čez lužo v znano ekipo NBA. Tam je podpisal pogodbo s klubom Denver Nuggets, kjer je v letošnji sezoni na parketu povprečno preživel slabih 6 minut, njegovo povprečje zadetkov pa je zaenkrat 2.1 točke. Vlatko je tudi član slovenske reprezentance, ki je ravno sredi pripravljanih tekem pred olimpijskim kvalifikacijskim turnirjem.

Judoistka Andreja Leški je pred nekaj dnevi osvojila srebro na svetovnem prvenstvu. V finalu kategorije do 63 kilogramov je morala poraz v finalu priznati Francozinji Clarisse Agbegnenou. Srebrna medalja Andreje Leški pa je tudi prva medalja za Slovenijo s svetovnih prvenstev po letu 2018. 24 letna Koprčanka je svoj prvi mednarodni uspeh dosegla kot kadetinja na Evropskem kadetskem pokalu v Zagrebu leta 2012, v kategoriji -48kg, nato pa je v naslednjih letih osvojila še 8 medalj z evropskih kadetskih tekmovanj. Na prestižnem tekmovanju leta, Doha Masters 2020, je osvojila bronasto medaljo in si priborila dodatne točke v kvalifikacijah za letošnje Olimpijske igre v Tokiu.

Tina Mrak in Veronika Macarol sta izjemni jadralki, ki se nad tem športom navdušujeta že od majhnih nog, in že dolga leta nizata vrhunske rezultate. Na zadnjem prvenstvu v Vilamouri na Portugalskem sta tekmovanje zaključili na 13. mestu. To je bilo njuno zadnje večje tekmovanje pred odhodom na Olimpijske igre, kjer bomo zanju držali pesti med 23. julijem in 8. avgustom. Olimpijsko medaljo lovita že od Olimpijskih iger v Rio, kjer sta osvojili 6. Mesto. Rezultatov in uvrstitev ne želita napovedovati, si pa zagotovo želita še ene vrhunske uvrstitve.

MELANIA PASAR

Perspektivna 20-letnica iz Portoroža, ki jo je strast do nogometa ponesla na študij v ZDA.

Melania študira in trenira nogomet na univerzi v Kansasu. Je nogometna vratarka. "Tam sem že dve leti, zdaj sem končala drugi letnik. Študiram kineziologijo, moj načrt je, da po študiju nadaljujem s profesionalnim igranjem nekje v Evropi. V ZDA ne planiram ostati, to pa je razlog, da sem se za študij sploh odločila." Trenirati je začela pri 13 letih, v ženski ekipi v Izoli. Vse so bile članice, stare okoli 20 let, tam je najprej samo trenirala, igrali še ni smela, ker je bila premlada. Po nekaj letih treniranja je zamenjala pozicijo, šla je na gol. Po dodatnem letu in pol treniranja pa je bila končno dovolj stara, da je začela tudi zares igrati. Klub se je preselil v Ankarano, kjer so dekleta začela igrati nogomet v prvi ženski ligi. Tam je igrala nekaj časa, po končani srednji šoli pa se je odločila za študij. Kmalu se je povezala z agencijo v Ljubljani, LV Prospects, ki je pomagala njej, tako kot tudi marsikateremu drugemu perspektivnemu športniku, do štipendije v ZDA. "Želela sem igrati nogomet na nivoju, ki ga v Sloveniji ne bi mogla doseči. Sedaj sem že dve leti v ZDA, tam sezona traja od avgusta pa do konca novembra oziroma začetka decembra. Sezona je kratka, vendar zelo intenzivna, igramo tudi po dve tekmi na teden, tudi po različnih delih ZDA." **Kakšni so kriteriji za sprejem tujih študentov oziroma športnikov na univerzo v ZDA?**

"Biti moraš dober, če želiš priti na neko top univerzo. Jaz nisem vedela, na kaj ciljati, ker nisem poznala Sistema. Imela sem dosti ponudb iz univerz prve divizije, nekaj teh pa je bilo rangiranih med prvih 50. Na univerzo v ZDA

sicer ni težko priti, marsikaj pa je odvisno od interesa posameznika in temu, kaj mu streza."

Univerza v Kansasu je uspešna na različnih športnih področjih, še posebej pa se ponaša z dobrimi košarkarskimi rezultati. Pred Covidom so bile arene vedno polne, na tekme je prihajalo dosti znanih košarkarjev. "Na otvoritev sezone je prišel celo rapper Snoop Dogg. Zanimivo je, kako Američani visoko cenijo univerzitetni šport", pove z navdušenjem.

Dva različna svetova

Dve očitni razliki, ki ju vidi med življenjem v Sloveniji in v ZDA, je odnos do ljudi, in pa hrana. Odnosi med ljudmi so precej površinski. "Jaz sem čustven človek, in ko se na ljudi navežem, sem zanje pripravljena narediti vse. Tam sem ugotovila, da so ti ljudje v nekem trenutku na voljo, v drugem pač ne. Zdi se mi, da smo

Anja Vertnik

Evropejci drugačni, mi smo na voljo vsem. Mogoče sem tudi jaz bila malo naivna, ko sem mislila, da to lahko pričakujem tudi od njih, pa sem kmalu ugotovila, da temu ni vedno tako". Najbolj očitna in hkrati tudi neprijetna razlika med življenjem v ZDA in pri nas je tako ravno pomanjkanje pristnih, iskrenih odnosov. "Težko se sklonejo prava prijateljstva", še pove.

Hrana ni ravno najboljša, vendar se navadiš. "Vse je pretirano mastno oziroma sladko, in zelo kalorično. Za zajtrk najpogosteje vzamejo sladico. Ne bom rekla, da hrana ni dobra, vendar so porcije ogromne, in zrediti se je res enostavno, moraš biti precej previden." Zdravi izdelki so precej dragi.

Odnos do športa in športnikov med Covidom

Nekaj časa se sploh ni vedelo, ali sezona bo. Po pomladnih počitnicah so jim naenkrat sporočili, da bo študij potekal na daljavo, in naj se vrnejo domov. "Ko sem se avgusta vrnila, sem morala najprej prestati karanteno, naenkrat je bilo polno protokolov, testiranja so potekala 3x na teden, še posebej med sezono in pred vsako tekmo, na fitnessu smo morali ves čas nositi masko in očala. Nekaj tekem je odpadlo, in tudi sezona je bila malo daljša".

Zelo pozitivno pa je, da so se na univerzi odločili, da bodo vsem športnikom, ki so zaradi koronavirusa izgubili eno celo sezono, povrnili eno leto. To pomeni, da so prejemnikom štipendij ponudili še eno dodatno leto, in s tem možnost, da nadoknadijo zamujeno. "To so ponudili tudi meni, in priložnost bom zgrabila, predvsem zato, da si pridobim še dodatne izkušnje v nogometu. To pomeni tudi, da bom študij končala v predvidenih štirih letih, dodatno leto pa bom lahko izkoristila za dodatna izobraževanja."

VRT V JULIJU

Poslavlja se mesec junij, ki nam je postregel z visokimi temperaturami. Prehod je bil hiter, brez nekega prilagajanja smo s temperaturnega območja 15-20 stopinj C čez noč prišli v temperaturno območje med 25-30 stopinj. Taki prehodi so tudi za rastline precej stresni. Zato priporočamo ob takih nepredvidenih dogodkih, da rastlinam dodajamo alge in aminokisljine, ki okrepijo rastline, da bolje prenašajo sušna obdobja in da so odpornejše na vročinske udare. Poskrbeti moramo tudi za namakalne sisteme, da so pripravljeni, da tudi z njimi pomagamo rastlinam, da prebrodijo taka sušna vroča obdobja. Plodovke v našem zelenjavnem vrtu so v polnem zagonu. Vsak dan nas obdarujejo s svojimi plodovi paradižniki, paprike, kumare, melancane, bučke, ... Pri paradižnikih moramo biti pozorni in sproti odstranjevati zalistnike. Rastline je treba redno spremljati, da hitro ukrepamo, če jih napadejo kakšne bolezni ali škodljivci. V juliju poskrbimo tudi za setev endivije in različne radiče. Sadike ohrovt, zelja, radiča, solate lahko tudi v tem obdobju dobimo v specializiranih trgovinah. Pri sajenju sadik v juniju je poudarek na zalivanju le teh, saj je julij velikokrat suh mesec.

Zeliščni vrt je bogato razraščeno. Ob sprehodu se ob vsakem stiku z rastlino sproščajo omamne vonjave. Najbolje je, če nabiranje zelišč opravimo v suhih dopoldnevih. Pomembno je, da so rastline zdrave, da so rastlinski deli, ki jih

nabiramo, pravilno razviti, saj le tako pridemo do kvalitetnih učinkovin. Nabiramo liste robide, melise, mete, koprive. Cvetove pa nabiramo od kamilice, ognjiča, rmana, šentjanževke, lučnika, navadne lakote...

V sadnem vrtu imamo spet precej dela.

Češnje, marelice, slive smo pobrali, zdaj pa drevesa zahtevajo obrezovanje. Opravimo tudi zelo rez. S pravilno zeleno rezjo ustvarimo krošnje bolj zračno, bolje osvetljeno in primerno za dobro rast ter boljšo odpornost proti škodljivcem in boleznim. Nikoli ne opravljamo zelenega reza ob zelo vročih, močno sončnih dnevih. Ne smemo nikoli odstraniti več kot 25% listja. Pobiramo tudi breskve, hruške, ribez. V vinogradih se rast vinske trte umirja, jagode se pričnejo debeliti in spreminjati počasi barvo, opravi se še eno vrščikanje in odstranjevanje listov za večjo zračnost, kar nam da bolj zdrave vinske trse. Redno pa spremljamo, da ne pride do kakih boleznih in hitro reagiramo.

Okrasni vrt nas v juliju obdaruje s svojim cvetjem in bujno rastjo. Bogato cvetijo gredice z enoletnicami. Tudi hortenzije, vrtnice, enodnevnice lili nas prijetno navdušujejo s cvetjem. Budleje, hibiskusi, oleandri, lagestremije nas omamno vabijo, da jih občudujemo. Poskrbimo, da gredice niso zapleveljene, če se kaj posuši, odstranimo. Lahko opravimo okopavanje sadik, da ne pride do prevelikega izhlapevanja vode. Najpomembnejše pa je, da v tem mesecu na vrtu z bujno rastočimi in cvetočimi rastlinami uživamo tudi vi. Tudi to je del vrtno kulture.

Za **travne površine** poskrbimo tako, da kosimo na višini 5 cm, opravljamo redne košnje, preverimo, če namakalni sistem deluje pravilno in da so koti pršenja pravilno nastavljeni.

KRAJINSKI PARK STRUNJAN

Flišna obalna pokrajina na Strunjanskem polotoku združuje bogastva in lepote, tako naravne kot tiste, ki jih je skozi stoletja oblikoval človek. Park, ki ga na severni strani krasi 80 metrov visok flišni klif z naravnim morskim obrežjem, se preko prisojnih in obdelanih pobočij spušča proti jugu vse do doline potoka Roja, morske lagune in še delujočih

solin, do katerih nas pripelje edinstven pinijev drevored. Center Krajinskega parka Strunjan (v solinarski hiški) je za obiskovalce odprt vse dneve v tednu. Med delavniki od 9. do 15. ure. Ob sobotah in nedeljah in praznikih od 9. do 17. ure. Vodene ogledne lahko naročite po e-pošti: info@parkstrunjan.si ali po telefonu: +386 (0)8 20 51 880. Več na spletni strani: www.parkstrunjan.si

www.zelenjavanadom.si

tel.: 040 556 317

...ker domače je res drugače!

Zelenjava na dom

DEDOVANJE IN ODMERA DAVKA NA DEDIŠČINO

Oseba, ki podeduje premoženje, mora plačati davek, vendar so izjeme, ki so oproščene tega plačila. Zakon natančno določa, katere dediščine so obdavčene, kdo je zavezanec, kakšna je davčna stopnja in davčna osnova ter v katerih primerih so zavezanci oproščeni plačila davka.

Osnova za davek je vrednost podedovanega premoženja na dan pravnomočnosti sklepa o dedovanju po odbitku dolgov, stroškov in bremen, ki odpadejo na premoženje, od katerega se plačuje davek. Pri premoženju se davčna osnova zniža za 5.000 EUR. Davčne stopnje so različne glede na dedni red. Višina davka je odvisna od vrednosti dediščine in od dednega reda glede na to, v kakšnem sorodstvenem razmerju sta pokojni in dedič.

Zakon dediče razvršča v tri dedne rede, izpostavljamo predvsem prvega, saj so oproščeni plačila davka ravno oni. V prvi dedni red spadajo potomci in zakonci ziroma dedič, ki je izenačen z dedičem prvega dednega reda (to so zet, snaha, pastorek in dedič ali obdarjenec, ki je živel z zapustnikom v registrirani istospolni partnerski skupnosti). Drugi dedni red so zapustnikovi starši, posvojitelj in njihovi potomci

(zapustnikovi bratje in sestre), ki dedujejo polovico, ter zakonec oz. zunajzakonski partner, ki deduje drugo polovico premoženja. Tretji dedni red pa sta zapustnikova ded in babica ter njuni potomci (zapustnikovi bratrance in sestrične).

Kadar je napisana oporoka, dedovanje poteka tako, kot je zapisano v oporoki. V vsakem primeru pa lahko nekateri dediči zahtevajo nujni delež, četudi v sami oporoki ne podedujejo ničesar. Nujni delež lahko zahteva dedič, ki z oporoko ni podedoval ničesar, bi pa podedoval del zapustnikovega premoženja, če oporoke ne bi bilo, v takem primeru mora nujni delež zahtevati, ker mu ne pripada avtomatsko. Seveda mu ne uide tudi plačilo davka, odvisno od tega, v katerem dednem redu se nahaja.

Kot že poudarjeno, je davka oproščena dediščina, ki jo podeduje dedič prvega dednega reda (to so potomci in zakonci) oziroma dedič, ki je izenačen z dedičem prvega dednega reda. Vsi ostali dediči plačajo davek glede na dedni red po progresivni lestvici, kot navaja Zakon o davku na dediščino in darila.

Obala nepremičnine d.o.o.
Obala 16,
6320 Portorož
Tel 05 674 10 30
Mob 041 35 22 00
info@obala-nepremicnine.si

ALTROKE ISTRA FESTIVAL

Altroke Istra Gourmet Festival bo vse do konca septembra z istrskimi jedmi in odličnimi vini začnil zadnje četrtke v mesecu na različnih lokacijah destinacije Koper. Prvi Altroke Istra Gourmet Festival bo ta četrtak 24. junija na dvorišču Vinakoper, nato pa se bo konec julija (29. 7.) selil v Marezige, 26. avgusta ga bodo gostili v Dekanih, zadnja izvedba, ki bo 30. septembra, pa bo na koprskem Titovem trgu. Obiskovalcem se bodo na stojnicah predstavili gostinski ponudniki slovenske Istre z različnimi istrskimi jedmi ter istrski vinarji in drugi ponudniki pijač. Tako bodo obiskovalci festivala lahko ves dan na svežem zraku uživali ob istrskih

kulinaričnih dobrotah, kot so pršut, fuži s tartufi, domači štruklji in druge lokalne mojstrovine, ob odličnih vinih in ostalih pijačah ter napitkih. Kot pojasnjujejo organizatorji prireditve – Zavod za mladino, kulturo in turizem Koper, so s festivalom želeli pomagati istrskim gostincem in vinarjem, da bi se po večmesečnem zaprtju znova postavili na noge, saj je festival odlična priložnost, da se predstavijo širšemu občinstvu. »Tudi zato smo se odločili, da dve izvedbi festivala izpeljemo na podeželju, s čimer bomo specifično istrsko kulinarično ponudbo približali ljudem«, pojasnjujejo v Zavodu in dodajajo, da bo Gourmet Festival tudi pomembna popestritev poletnega

dogajanja na destinaciji. Altroke Istra Gourmet Festival bo tudi trajnostno naravnano. Na prireditvi bodo poskrbeli za vestno ločevanje odpadkov, prav tako bodo hrano stregli v povratni ali biorazgradljivi embalaži. Sicer je Gourmet Festival le ena od številnih aktivnosti, ki jih v koprskem zavodu v sodelovanju z različnimi partnerji izvajajo pod skupnim imenom Altroke Istra v letošnjem letu, ko je Slovenija nosilka naslova Evropska gastronomska regija. Nova kulinarična prireditev, na kateri bodo v ospredju kakovostne istrske kulinarične vsebine, bo zagotovo poskrbela za nepozabna poletna okusna doživetja.

Več na: www.visitkoper.si

**ALTROKE
ISTRA
Gourmet Festival**

2021

www.visitkoper.si

Minister za zdravje opozarja:
»Prekomerno pitje alkohola škoduje zdravju!«

24. 6. Vinakoper	29. 7. Marezige
26. 8. Dekani	30. 9. Koper (Titov trg)

Foto: Jaka Ivančič

KAKO NAJHITREJE IN KADARKOLI DO POSVETA S SPLOŠNIM ZDRAVNIKOM?

Ste tudi vi med tistimi, ki zaradi trenutnih razmer še težje pridete do svojega osebnega zdravnika, ker je zelo obremenjen? Ali se vam je zgodilo, da ga z bolečino v nogi niste mogli hitro obiskati, težave pa so vas pestile že lep čas?

Vaše zdravstveno stanje ni bilo nujno, zato ste morali na datum obiska pri osebnem zdravniku počakati, noga pa vas je vse bolj bolela. Pomagate si lahko tudi hitreje! Če bi se lahko z zdravnikom pogovorili že ob nastali težavi, bi takoj dobili napotke za zdravljenje in ustrezno ukrepali.

Do zdravnika po telefonu in video posvetu

Številnim storitvam, ki jih lahko opravite na daljavo, se je pridružil tudi video posvet z zdravnikom. Zdravnika preprosto pokličete in mu zaupate svoje tegobe. Sodobne tehnologije vam omogočajo hitrejši začetek zdravljenja, saj je zdravnik na voljo takoj.

Kako poteka razgovor z zdravnikom in kakšna je pot do diagnoze? Ali je zanesljiva?

»V usmerjenem pogovoru nam bolnik opiše aktualne težave, kako je do njih prišlo in ostale podrobnosti, kot so pretekle bolezni in bolezni v družini. Bolnik pove, katera zdravila jemlje, ali je morda alergik in podobno. Pogovor je odvisen od vrste težave, ki jo ima. Če že razpolaga z izvidi specialistov, laboratorijskih in drugih preiskav, jih posreduje prek aplikacije. Dokumentacija nam pomaga pri odločitvi, kako dalje,« pojasnjuje dr. med. Žiga Hladnik, specialist družinske medicine.

Vas zanima več?

Več o novi storitvi Halo Doktor, ki jo omogoča zavarovanje Specialisti z asistenco, lahko preberete na www.generali.si ali izveste po telefonu 080 81 10.

*Ime uporabnika je zaradi varovanja zasebnosti spremenjeno.

Pogovor o razvoju težav je ključen za postavljanje diagnoze: »Bolnik svojo težavo opiše s pomočjo usmerjenih vprašanj. Na ta način zberemo kar 80 - 90 odstotkov podatkov. Telesni pregled, laboratorijske preiskave in slikovne preiskave v večini primerov dajo manj informacij, vendar pa so včasih nujno potrebne.« Se sprašujete, kako zanesljiva je takšna diagnoza? »Diagnoza po telefonu in tudi video klicu je praviloma delovna diagnoza, govorimo o določeni verjetnosti za bolezen. V družinski medicini se pogosto srečujemo s stanji, ko bolezen še ni razvita toliko, da bi bila diagnoza zanesljiva. Video klic pa nam omogoči tudi sliko klicatelja in s tem splošno oceno stanja ali oceno bolnikovega dela telesa, kar že predstavlja del telesnega pregleda in dopolnjuje pogovor. S tem ugotovimo, ali je potreben specialistični pregled ali določimo potek zdravljenja,« izkušnje opisuje dr. Hladnik.

Storitev Halo Doktor za video posvet z zdravnikom

Video posvet z zdravnikom Halo Doktor omogoča najbolj razširjeno zavarovanje Specialisti z asistenco zavarovalnice Generali. Zdravniki splošne in družinske medicine nove storitve Halo Doktor so klicateljem na voljo takoj (praviloma v 15 minutah) ali po predhodno dogovorjenem terminu, tudi ob koncu tedna in za praznike. Uporabniki sami izberejo termin, ki jim najbolj ustreza za razgovor z zdravnikom. Če želijo, tudi takoj.

Dobrodošla in izjemno hitra rešitev, menijo zavarovanci

»Tudi do mojega osebnega zdravnika je v zadnjem letu težko priti, zato sem se odločil storitev Halo Doktor dodati k mojemu zavarovanju Specialisti z asistenco. Prepričal me je video posvet, ker z razbolelo nogo težko vozim avtomobil in si tako prihranim skoraj polurno pot. Druga prednost je seveda takojšen pregled pri zdravniku. Dodatna prednost zame, ki nisem spreten na računalniku, je tudi zelo enostaven postopek. Največ pa mi je pomenilo, da je bil zdravnik zelo strokoven in si je vzel čas zame. Imel sem že tri video posvete, moje zdravljenje se končuje in lahko samo rečem, da je ta rešitev res prijazna do bolnikov!« je zapisal Stane M. iz Kranja.

6 prednosti storitve Halo Doktor

1. Dostopnost zdravnika vedno - tudi, ko so osebni zdravniki odsotni ali težje dostopni (zaradi epidemije): vsak dan, tudi med prazniki med 6.00 do 22.00 uro.
2. Zdravnika lahko pokličete od kjerkoli, tudi iz tujine, ob terminu, ki vam najbolj ustreza.
3. Zdravnik Halo Doktor spremlja vaše bolezensko stanje in vam je na voljo večkrat.
4. Po video posvetu vam izda izvid, napotke za zdravljenje ali Halo Doktor napotnico za nadaljnje zdravljenje v okviru zavarovanja Specialistov z asistenco.
5. Zaradi hitre obravnave omogoča video posvet zgodnje odkrivanje in zdravljenje težav.
6. Zdravniki Halo Doktor nudijo tudi pregled obstoječe zdravstvene dokumentacije in svetujejo pri načrtovanju zdravljenja.

Manca Hribovšek

PREVERJAMO URBANE MITE

Ne pozabite na zaščito vašega največjega organa – kože!

Končno! Poletje je tu! To je to, kar vsi čakamo vse leto, kar se nam v mrzlih zimskih večerih, ko imamo obute termo nogavice, pijemo že drugo skodelico vročega čaja in si roke grejemo na radiatorjih ali pa pred kaminom, prikaže v mislih, ko zapremo oči. Vonj po morju, sonce, sončna očala, dolgi poletni večeri, koncerti na plažah, hladna pijača v rokah ... Že ko to pišem, me prijetno zmrazi. Kljub vsej sproščenosti, ki jo ta letni čas prinaša, pa ne smemo pozabiti na zaščito – takšno in drugačno. Glede na to, da je za nami že prvi vročinski val, ki nam je postregel s temperaturami do 35 stopinj Celzija, bomo tokrat govorili o zaščiti našega največjega organa, in sicer kože, pred izpostavljenosti škodljivim vplivom sončnih žarkov.

1. Z uporabo visokega zaščitnega faktorja koža ne bo porjavela. Ni res. Tudi v tem primeru se večina ljudi moti. Višina zaščitnega faktorja SPF zgolj pove podatek o trajanju zaščite pred sončnimi opeklinami potem, ko na kožo nanese izdelek. Porjavite lahko kljub uporabi izdelka za sončenje z visokim zaščitnim faktorjem, sicer se bo to zgodilo počasneje, ampak boste na ta način svojo kožo ohranili zaščiten, pa tudi porjavlost bo več časa obstojna. Če si želite hitre porjavitve z uporabo izdelka z nizkim zaščitnim faktorjem, to poveča tveganje za poškodbo kože in se lahko konča s sončnimi opeklinami. Stroka namreč meni, da je porjavlost kože samo znak, da se je koža že poškodovala in se poskuša zaščititi pred nadaljnjo škodo. Če nimate potrpljenja, volje ali časa, pa bi vseeno radi imeli zagorel videz, si lahko pomagata s samoporjavitvenimi izdelki. Vendar pozor! Večina teh izdelkov ne zagotavlja zaščite pred soncem, razen v primeru, ko imajo na embalaži naveden zaščitni faktor.

2. Ob oblačnem vremenu ali v senci ni treba uporabiti kreme za zaščito pred soncem. Ni res. Krema, ki vas bo varovala pred škodljivimi ultravijoličnimi (v nadaljevanju UV) žarki, morate uporabiti tudi, ko sonce prekrije oblaki, ali če čas na plaži preživljate v senci borovcev ali senčnikov. UV žarki namreč lahko prodrejo tudi skozi oblake (zadržijo le okoli 20 % UV sevanja iz sončne svetlobe) in če niste zaščiteni, se tudi v senci poveča tveganje za opekline. Še bolj pozorni morate biti na zaščito, ko ste na plaži, saj pesek in voda še posebej močno odsevata sončno svetlobo. Pesek odseva 15–25 % UV žarkov, voda pa vsaj

10 %, celo trava odbija 6 % UV-sevanja.

3. Poceni izdelki za zaščito pred soncem niso tako učinkoviti kot dražji. Ni res. Tako kot za vse ostale stvari, ki jih kupimo, tudi za sončne kreme velja, da najdražja ni tudi najboljša. Izbera je pestra, zato bodite še toliko bolj pozorni na navedbe na kozmetičnih izdelkih, saj morajo po zakonu biti utemeljene, kar seveda velja tudi za izdelke za sončenje. Teste in primerjave sončnih krem različnih proizvajalcev pa lahko najdete tudi med brskanjem po internetu.

4. Okenska ali avtomobilska stekla nas ščitijo pred sončnimi žarki. To ne drži. Bodite pozorni, ko se odpravite na daljšo vožnjo, saj avtomobilska stekla filtrirajo le nekatere UVB-žarke. UVA-žarki imajo drugačno valovno dolžino in lahko prodrejo skozi normalno okensko in avtomobilsko steklo ter povzročijo poškodbe kože. Ker je škodljivo tudi UVA-sevanje, bi se morali s kremo za sončenje namazati vsakič pred poletno vožnjo v avtomobilu.

5. Solarij pripravi kožo na sonce. Ni res. Zaradi obiska solarija boste na začetku poletja lahko imeli porjavelo polt, vendar to ne pomeni, da vam pri izpostavljenosti soncu ne bo potrebno uporabiti kreme z zaščitnim faktorjem. O škodljivosti solarijev pa kdaj drugič.

6. Ob uporabi krem za zaščito pred soncem bo telo nehalo proizvajati vitamin D. Ni res. Vitamin D lahko pridobimo tudi medtem, ko smo zaščiteni s kremo z zaščitnim faktorjem, sicer pa zadostno količino vitamina D pridobimo že med minimalnim vsakodnevnim izpostavljanjem soncu, kar se dogaja ob opravljanju vsakodnevnih aktivnosti, rutine na prostem.

Poleg krem za zaščito pred soncem pa naša koža in telo, še posebej poleti, potrebujeta velike količine vode, zato ne pozabite na hidracijo. Želim vam lepo in brezskrbno poletje, v katerem boste ustvarili nepozabne trenutke z osebami, ki jih imate najraje.

NAPIHLJIVI ROKAVČKI NISO NAJBOLJŠA IZBIRA ZA UČENJE PLAVANJA

Pri uvajanju otrok v svet plavanja je najpomembneje, da otrok vzljubi vodo in da ga ni strah spred čofotanjem v njej.

Maja Orel Jakič

Ker se je kopalna sezona že začela in ker so otroci običajno tisti, ki prvi zakorakajo v morje, smo k pogovoru o uvajanju otrok v svet plavanja povabili **Mitjo Miklavčiča**, diplomiranega profesorja športne vzgoje, učitelja plavanja, skratka osebo, ki poleg vseh obveznosti v poletnih mesecih organizira festival športa in aktivnih družin »Koper giba«.

Med uvodnimi stavki, ki sva si jih z Mitjo izmenjala, je pozornost takoj usmeril k staršem in poudaril, da je plavanje za vse nadvse pomembno in koristno. Izpostavil je mamice, ki imajo po porodu oslABLJENE MIŠICE. Plavanje je namreč aktivnost, s katero okrepimo celotno telo in edini šport, pri katerem je telesna teža enakomerno razporejena in pri izvajanju ne prihaja do hudih pritiskov na sklepe. S plavljenjem se izboljša vzdržljivost in več kapaciteta pljuč. »In ne pozabimo, da ob tem tudi veliko pokurimo,« je hudomušno dodal Mitja.

Kdaj je primerno, da začnemo dojenčka privajati na vodo v bazenu ali morju?

Vsekakor ne poznamo enoznačnega odgovora na postavljeno vprašanje. Menim, da se mora dojenček najprej dobro in varno počutiti v domači kopalnici, vzljubiti mora kopanje in tuširanje, vodo nasploh in se v njej veselo gibati, šele nato je priporočljivo, da se odpravimo v bazen, še raje pa v morje, ker tam ni klora in drugih otroku nevarnih snovi, morje pa je tudi gostejše in nas drži na površju. Naj nas nekoliko hladnejša voda od tiste v bazenih ne prestraši. Prvi meseci otrokovega življenja predstavljajo obdobje, ko se starši privajajo na novega člana in enako velja zanj, tudi on se mora prilagoditi vsemu, kar mu ponujamo, zato vse počnimo postopoma skozi igre. Vsak otrok je namreč individuum, zato mu je treba prisluhniti oziroma opazovati njegove odzive. Ne vztrajajte za vsako ceno, če se dojenček ne počuti dobro v morju ali bazenu, za vse bo še prišel čas. Prve izkušnje so zelo pomembne, zato poskrbite, da mu bo prijetno. Morda se odpravite na kakšnega izmed organiziranih »banjanj« (plavanje za dojenčke), kjer se boste starši lahko družili in si izmenjali izkušnje.

Vsekakor se bo dojenček, ki je prilagojen na vodo, hitreje naučil kasneje plavati, saj mu bo začetno prilagajanje olajšano.

Kdaj je primerno pričeti z učenjem plavanja?

Malček mora biti dovolj psihomotorično razvit, da lahko sledi metodičnim navodilom učenja plavalnih tehnik. To se po izkušnjah in dognanjih običajno zgodi okrog tretjega leta starosti. Seveda pa je odvisno od otroka in tudi od tega, kako pogosto smo se z njim podali do morja ali

bazenov in kakšne so njegove izkušnje z vodo. Na Obali smo v prednosti, ker imamo morje na doseg, zato izkoristite te danosti. Nekateri vrtni na Obali imajo predviden tudi plavalni tečaj. Če ne prej, se bodo plavanja naučili v tretjem razredu osnovne šole, kot je to predvideno v učnem kurikulumu.

Katere so najpogostejše napake, ki jih delamo starši pri učenju plavanja svojih otrok?

Starše pri uvajanju otrok v vodni svet največkrat ovira lasten strah pred otrokovo utopitvijo, kar je popolnoma razumljivo. Z otrokom počasi prehajajte iz nizke vode in igranja ob obali v globino. Ostanite na takšni globini, da se boste počutili varne, sicer bo otrok vaš strah in negotovost čutil in se bo ta prenesel nanj. Moje priporočilo je vsekakor, da otroka ob primerni starosti vključite v plavalni tečaj, saj bo v družbi vrstnikov in strokovno usposobljenih učiteljev postal hitreje samostojen, samozavesten in se bo naučil pravih plavalnih tehnik. Poleg naštetega se bo na tečaju naučil tudi sodelovanja in empatije, skrbi za svoje stvari.

Katere plavalne pripomočke priporočate in jih tudi sami uporabljate?

Na tržišču je ponujenega zelo veliko, zato verjamem, da odločitev ni najlažja. Seveda kot učitelj plavanja spodbujam uporabo plavalnih pripomočkov. Dobro pa je, da posegamo po takšnih, ki so zasnovani tako, da od otroka zahtevajo določeno mero gibanja.

Za obdobje prvega leta in pol otrokove starosti priporočam uporabo Fredovega obroča, ker ta otroka že takoj postavi v delno ležeč - horizontalni položaj. Napihljivi rokavčki in obroči sicer dajejo staršem občutek varnosti, vendar spodbujajo neustrezno lego telesa. Ko so otroci nekoliko starejši, se lahko starši odločijo za plavalne deske, razne polovnike ali plavalne pasove. Najbolj pa navijam za plavalnega črva ali po naše »špageta«, ker omogoča največ, in sicer; otroci na njem lahko sedijo kot na »konjičku«, lahko ležijo kot na »kavču«, lahko jim ga podložimo pod prsni koš in se tako učijo plavati. Vsekakor pa se mora otrok ob uporabi pripomočka dobro počutiti, starš pa mora biti ves čas prisoten.

DOBER TEK!

Preverite tedenski menu na www.spar.si.

INTERSPAR

Restavracija

TOFU
5²⁰

LOSOS
5⁹⁰

TUNA
5⁹⁰

POKE BOWL TUNA, LOSOS ALI TOFU

Ponudba velja do 17. 07. 2021 v restavraciji

INTERSPAR KOPER

Slike so simbolične.

EVROPSKI AVTO LETA 2021

NOVA
TOYOTA
YARIS
HYBRID

CENTER JEREB

Nataša: 041 346 445

Igor: 051 369 792

Ivan: 051 233 101

Povprečna poraba goriva za vozila Toyota Yaris Hybrid: od 3,8 do 4,9 l/100 km in emisije CO₂: od 87 do 112 g/km. Emisijska stopnja: za 1,5 hibrid EURO 6. Emisije NOx: 0,0095 g/km. Ogljikov dioksid (CO₂) je najpomembnejši toplogredni plin, ki povzroča globalno segrevanje. Emisije onesnaževal zunanega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, delce PM₁₀ in PM_{2,5} ter dušikovih oksidov. Slike so simbolične. Več na www.toyota.si. Toyota Adria d.o.o Brnčičeva 51, Ljubljana.